14. V. 2000

SLOVO

ČASOPIS GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI Číslo 10/2000 Ročník XXXII. 10 Sk

CIRKEV NIKDY NEZRUŠILI

POBOŽNOSŤ 20. STOROČIA

PÁL CSÁKY - MUŽ NA SVOJOM MIESTE

Autor:
Mgr. Andrej Kaputa
Snímka:
Dionýz Dugas

Krajné Čierno

Obec leží v severnej časti Nízkych Beskýd v bočnej dolinke Ladomírky vo výške okolo 325 m nad morom. Krajné Čierno (okres Svidník) sa spomína v súpise zdanených dedín ako Chyorne v roku 1600. Tamojší poddaní sedliaci neboli ešte povinní platiť kráľovskú daň (porta), čo dokazuje, že obec vznikla okolo roku 1580. Patrila k najmladším dedinám v panstve Makovica (Zborov) a v Šariši vôbec.

Krajné Čierno je filiálnou obcou farnosti v Ladomírovej (správca farnosti Mgr. Vladimír Hriňák). Bolo ňou i podľa súpisu Mukačevskej eparchie k 1. aprílu 1788. V ňom bol aj krížikom označený drevený chrám. Cirkevné matriky za Krajné Čierno boli v minulosti vedené v Ladomírovej od roku 1778. Tie, ktoré sa zachovali, sú uložené v ŠOBA v Prešove.

Drevený chrám svätého Bazila Veľkého boľ v obci postavený v roku 1730. V období ťažkých frontových bojov (jeseň 1944) bol iba čiastočne poškodený. Obnovovali ho v rokoch 1947-1948. Dnes už z diaľky vidieť jeho „nový šat", pretože ho minulý rok začali obnovovať pracovníci firmy Jozef Harčár z Hervartova. Ikonostas bol demontovaný a bezpečne uložený v Múzeu ukrajinsko-rusínskej kultúry vo Svidníku. Počíta sa, že bude kompletne reštaurovaný. Je raritou, že medzi „ktitorov" tohto chrámu patrí aj známa umelkyňa a terajšia veľvyslankyňa Slovenska v Poľsku pani Magda Vášáryová z Bratislavy.

Architektonicky je to typ lemkovskej trojpriestorovej zrubovej sakrálnej stavby. Situovaný je na severnom svahu v strede obce. Areál chrámu spolu s cintorínom je oddelený zrubovou ohradou s úzkou dvojspádovou strieškou. Brána je zakončená šindľovou vežičkou. Vhodne ho dopĺňa blízky hospodársko-obytný komplex ľudového obydlia so slamenou krytinou, ako aj ďalšie ľudové stavby. Je to typ akéhosi ľudového prirodzeného skanzenu. Zvonku má ošindľované steny. Na veži sú vertikálne kladené dosky a lišty. Svätyňa a loď sú prekryté drevenou štvorcovou kupolou. Trojpriestorovosť stavby zdôrazňujú vkomponované kužeľovité veže. Osobitosťou stavby je skutočnosť, že šírka lode sa zhoduje so šírkou babinca, hoci sú to samostatné konštrukčné a funkčné jednotky.

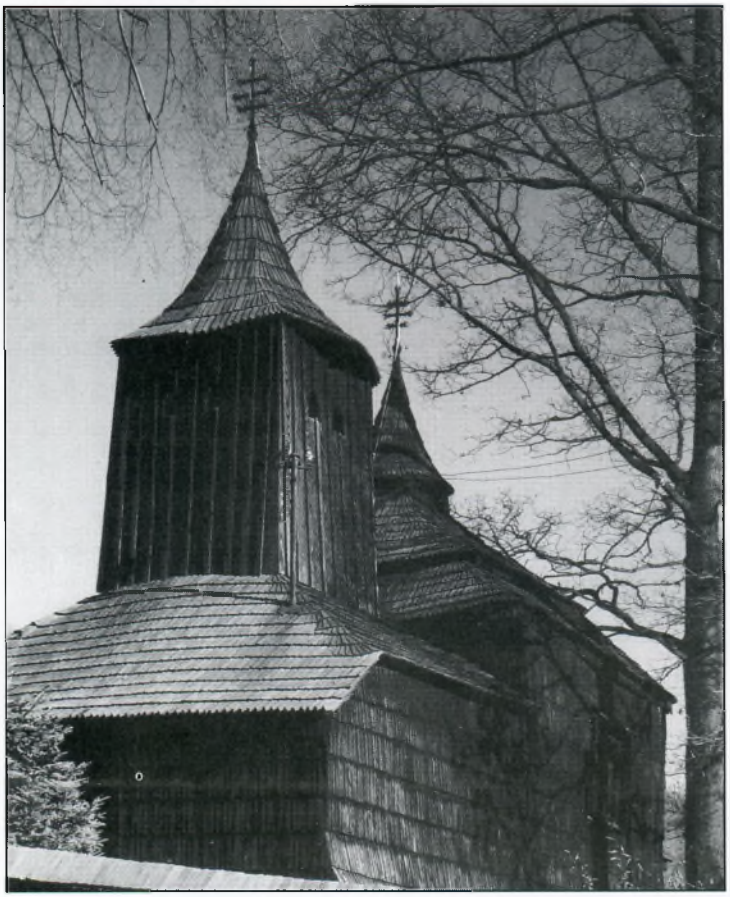

Interiérová výzdoba a ikonostas sú barokové (v podstate z 18. storočia). Konštrukcia ikonostasu je dvojetážová (atypická), má len dvoje dverí (*Jeho popis, stručne pertraktovaný, je podľa aktuálneho stavu pred demontážou, s využitím údajov odbornej literatúry a článkov do roku 1999*).

Ornamentálna výzdoba ikonostasu je rokoková a klasicistická. Ikonostas je navrchu zakončený okrúhlymi ikonami vo vyrezávaných kartušiach (rad prorokov a kráľov). Ikony však pochádzajú z rôznych období, z druhej polovice 17. a z prvej tretiny 18. storočia. Pozornosť si zasluhujú Bohorodička a svätý Mikuláš z druhej polovice 17. storočia, Kristus Pantokrátor je z prvej tretiny 18. storočia. Na otvorenom Evanjeliu je text o Poslednom súde (Mt 25, 34). Kristus je zobrazený ako prísny kráľ so strieborno-zlatistou korunou na hlave. Ikony sviatkového radu a ďalších (apoštoli, proroci) sú ikonograficky podobné ikonám v cerkvách okolitých obcí. Hlavný oltár za ikonostasom má starší obraz Snímanie z kríža s vplyvom západného umenia z konca 17. storočia. Bočný oltár s ikonou Bohorodičky, namaľovanou na dreve, je z 18. storočia. Ďalšie ikony sú tiež na dreve. Časť z nich patrí do známeho, tzv. rybotického okruhu diel druhej polovice 17. storočia.Unikátnou je ikona Kameňovanie sv. Štefana prvomučeníka z konca 17. stor. Vzácny je dvojstranný procesiový kríž z druhej polovice 17. stor. Interiér chrámu dopĺňa fragment cárskych dverí zo staršieho ikonostasu a barokové svietniky z 18. stor.

Verme, že tento chrám onedlho „ožije" koloritom všetkých svojich vzácnych ikonografických pamiatok.

Obsah

2 - **Krajné Čierno**
drevený chrám v doline Ladomírky
3 - **Úvodník** - *o. Ján Babjak*
4 - **1. máj 2000**
Jubileum robotníkov
5 - **Kána Galilejská**
reportáž zo Svätej zeme
7 - **Pál Csáky**
muž na svojom mieste
rozhovor
8 - **Miluj Boha**
- miluj blížneho
úvaha
So srdcom v rukách
báseň
9 - **Nový blahoslavený redemptorista**
o. František Xavier Seelos
Christos voskrese
- voistinu voskrese
10 - **Cirkev nikdy nezrušili**
o podpísaní vyhlásenia a dohody v predvečer 50. výročia „prešovského soboru"
11 - **Spýtali sme sa**
12 - **Milovaný syn**
príbeh adoptívneho Božieho syna
13 - **Anton Tink**
generálny vikár 1889-1962
Sv. Pachomius Veľký
16 - **TIMOTHY**
medailón a rozhovor

RUBRIKY

14 - **Správy z kresťanského sveta**
Hlas z Kanady
15 - **Správy zo Slovenska**
16 - **Ku komu pôjdem** - *pieseň*
17 - **Zaujímavosti**
Pobožnosť 20. storočia
18 - **Liturgický kalendár**
Myšlienky na každý deň
Náboženský program SRo
Apoštolát modlitby
19 - **Budúce číslo prinesie**
Inzercia

ThDr. Ján Babjak, SJ

vedúci Centra spirituality Východ - Západ Michala Lacka v Košiciach odborný asistent na GBF PU v Prešove

Pútnici, ktorí cestujú do Svätej zeme, navštívia dôležité miesta, ktoré sa viažu k Ježišovmu pozemskému životu. Neobídu však ani menej známe miesto v Samárii, Jakubovu studňu v Sychare (dnešnom Askare) neďaleko Sichemu. Nad studňou stojí rozostavaný ortodoxný chrám zo začiatku tohto storočia. V kaplnke, v suteréne pri studni, ktorá si podnes zachovala prírodnú pramenitú vodu, mních predáva v malých ampulkách vodu z Jakubovej studne. Kresťania tam prichádzajú, ani nie tak pre vodu, ale preto, aby si na tom mieste živo uvedomili stretnutie Ježiša Krista s hriešnou ženou - Samaritánkou.

Východná Cirkev nazýva štvrtú nedeľu po Veľkej noci nedeľou Samaritánky. Evanjelium tejto nedele nás vyzýva, aby sme sa v svojom životnom zhone zastavili a zhodnotili uplynulý život.

Na príklade tejto ženy z čias Ježiša Krista môžeme okrem iného vidieť riešenie problému každého človeka, nielen samotných žien. Evanjelium nám predstavuje Samaritánku ako skazenú ženu, ženu uvoľnených mravov. Po rozhovore s Kristom sa stáva inou, kajúcou a veriacou v Ježiša Krista. Zmena v jej živote nastala po stretnutí s Ježišom pri Jakubovej studni, keď jej pripomenul jej minulý zlý život. Nastalo obrátenie, po ktorom spoluobyvateľom mesta horlivo oznamovala prítomnosť zázračného učiteľa Ježiša Krista v ich kraji pri Jakubovej studni a mnohých Samaritánov sama priviedla k nemu (porov. Jn 4, 1-42). Evanjelium nepriamo konštatuje, že zo ženy „zvodkyne" sa stala žena očistená a oslobodená od hriechov.

Čo sa s ňou udialo? Vyjadrím to v niekoľkých bodoch:

1) uvedomila si svoj doterajší zlý život,
2) spoznala Ježišovu odpúšťajúcu lásku,
3) zatúžila po inom, novom živote,
4) prijala Ježišovu živú vodu - jeho milosť a
5) spolu s inými Samaritánmi uverila, že Ježiš je Spasiteľ sveta.

Pri pohľade na ženu Samaritánku si uvedomme, aké dôležité miesto v ľudstve zaujímajú ženy. Od žien, od ich zrelosti, či nezrelosti, v mnohom závisí život človeka na zemi.

Počas obradov Veľkého týždňa sme si mohli živo uvedomiť nekonečnú lásku Ježiša Krista ku všetkým ľuďom, ktorú spečatil vlastnou obetou na kríži. Tam, smrťou na Kalvárii a zmŕtvychvstaním, sa zrodilo naše vykúpenie. To bol cieľ Ježišovho života na zemi. Prišiel, aby svojou smrťou všetkých vykúpil. Preto pamätajme, že každý človek je kandidátom neba.

Keďže sme všetci vykúpení, stačí veľmi málo, aby sa človek-hriešnik obrátil a dosiahol spásu. Potrebuje však počuť slovo o Ježišovi, stretnúť sa s ním a spoznať v ňom Boha. Všetci máme byť «apoštolmi», čiže ohlasovateľmi jeho nekonečnej lásky. Aby sa tí druhí stretli s Ježišom, potrebujú vidieť a zažiť naše svedectvo života: milé slovo, úprimný záujem o druhého, vzájomnú nezištnú službu, pochopenie v slabostiach - a nie odsúdenie, ochotnú pomoc. Potom už Božia milosť urobí divy, o ktorých sa nám ani nesníva. Tak sa z prenasledovateľov stanú apoštoli (Sk 9, 1-25), zo zlodejov štedrí dobrodinci (Mt 9,9-13), z cudzoložníkov horliví kresťania (Jn 8, 1-11), z hriešnikov svätci.

Každý človek vo svojom vnútri môže byť očistený a premenený práve pri stretnutí s Ježišom. Vtedy, keď s ním nadviažeme dialóg, nastáva v človeku vnútorná zmena. Sám Ježiš nám vychádza v ústrety, podobne ako žene Samaritánke a premieňa nás svojou milosťou a láskou. Tak sa stane možným aj to, čo sa nám dlhý čas nedarilo docieliť vlastnými silami.

Majme obraz stretnutia Samaritánky s Ježišom pri Jakubovej studni neustále vo svojej mysli, aby sme nezabúdali na pravidelné stretávanie sa s Ježišom. Rozprávajme sa s ním o všetkom, čo prežívame. Nikto nie je u ňho odpísaný. Ježiš chce a veľmi túži pomôcť každému človekovi a najmä tomu, kto trpí a je opustený.

Ľudia vedia veľmi ľahko človeka odsúdiť. Napríklad „rabíni považovali za zbytočnú námahu učiť ženu. Tvrdili, že je lepšie «slová Zákona spáliť ako ich vysvetľovať žene a tak strácať čas.»" (Alessandro Pronzato). Našťastie, Kristus nechodil do školy k rabínom a vedel strácať čas pre všetkých, najmä pre trpiacich, chorých, opustených, verejných hriešnikov, aby získal všetkých. Ježiš apoštolom i nám prisľúbil: „Ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta." (Mt 28,20) Nebojme sa stretnutia s Ježišom, žije tu pre nás. Skúsme to a sami sa presvedčíme, že každé stretnutie s Ním nás nielen oslobodí od hriechov, ale zároveň obohatí milosťou, vnútorným pokojom a dodá nám novú silu a chuť do života.

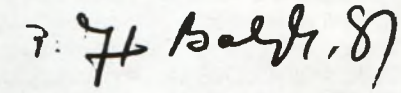

1. máj 2000

JUBILEUM ROBOTNÍKOV

„PRÁCA PRE VŠETKÝCH: CESTA SOLIDARITY A SPRAVODLIVOSTI"

SLOBODA V DUCHU JUBILEA: ROVNOPRÁVNOSŤ, SPRAVODLIVOSŤ, MIER, ĽUDSKÁ DÔSTOJNOSŤ

Ježiš v Nazarete, berúc proroctvo Izaiáša za svoje, zjavil, že bol poslaný hlásať dobrú zvesť... (Lk 4, 18-19). Ježiš aplikuje na seba udalosť Jubilea: jeho príchod na svet je ohlásením času milosti z vôle Boha, času zmierenia a oslobodenia, času na nastolenie spravodlivosti a pokoja. Preto sa na sociálny aspekt, ktorý je časťou Jubilea ako nevyspytateľný prvok, nemôže zabudnúť.

V Starom zákone jubileum bol čas, zvláštnym spôsobom zasvätený Bohu. Dôraz bol daný na jeho podmienku rovnosti medzi členmi ľudu Izraela: dlhy boli zrušené, zem bola navrátená, otroci boli oslobodení a zem mohla oddychovať.

Zámerom jubilejného roku bolo navrátiť postavenie rovnosti všetkým deťom Izraela otvárajúc nové možnosti rodinám, ktoré stratili svoje vlastníctvo a aj svoju osobnú slobodu. Na druhej strane pre bohatých bol jubilejný rok pripomenutím, že sa vráti čas, keď izraelskí otroci znovu nadobudnú svoje práva. Spravodlivosť podľa zákona Izraela spočíva nadovšetko v ochrane slabých a kráľ má byť toho príkladom. Premisy tejto tradície boli prísne teologické, pôvodom v teológii stvorenia a Božej prozreteľnosti. Vo svojej prozreteľnosti Boh daroval zem ľuďom, pretože hojnosť stvorenia je považovaná za dobro uchovávané spoločne celým ľudstvom, dobro, za ktoré sú všetci zodpovední a z ktorého by sa všetci mali vedieť tešiť.

PRÁCA JE PRE ČLOVEKA: SPOLUÚČASŤ NA TVORIVEJ PRÁCI BOHA A ODPOČINOK

Od samého začiatku svojho pozemského života Ježiš bránil dôstojnosť každej osoby, počínajúc najmenšími a najopovrhovanejšími, dokonca aj tými, ktorí sa takými stali kvôli práci, v ktorej sa zamestnali. A tak prví, ku ktorým sa dostala zvesť o Spasiteľovom narodení, boli pastieri, ktorých pre prácu, ktorú robili, pokladali za nečistých (porov. Lk 2,1). Dôstojnosť človeka nepochádza z jeho práce, ale práca získava dôstojnosť, pretože je konaná človekom.

Na druhej strane, na začiatku Svätého písma Boh zjavuje sám seba ako toho, kto pracuje, kto vykonáva prácu, ktorý je zaujatý tvorivou činnosťou a vidí, že to, čo urobil, bolo veľmi dobré (porov. Gn 1,31). Dôraz kladie aj na odpočinok, predpísaný na siedmy deň, aby ukázal ľudskosť a primát svojho panstva a svojej lásky, ktorá je základom každého autentického ľudského dovršenia. „Človek by mal napodobňovať Boha aj v práci, aj v oddychu..." (Ján Pavol II. List Laborem Exercens, 25)

DUCHOVNÁ DIMENZIA PRÁCE: EVANJELIUM PRÁCE A JEHO POSVÄTNÝ VÝZNAM

Od času, keď sa Ježiš stretol s učiteľmi zákona v chráme až po jeho verejné vystúpenie v Jordáne, nevieme o jeho živote nič. Môžeme veriť, že pracoval s Jozefom a po jeho smrti prevzal starostlivosť o seba a o Máriu. Vieme len málo o jeho povolaní robotníka, ale je pravdepodobné, že tu sa skontaktoval s inými robotníkmi, od ktorých sa naučil mnoho o rôznych profesiách v tej dobe a o ľuďoch. Ježiš sa tak stáva stelesnením ťažkej a smutnej reality ľudského jedinca a vieme pochopiť jeho tiché podieľanie sa ako niečo, čo dáva hodnotu každodennému kolobehu, namáhavej ľudskej práci, pozdvihnutej Božím Synom v spolupráci so stvoriteľskou a vykupiteľskou prácou Otca.

Svojich prvých učeníkov povoláva spomedzi pracujúcich a vlastne volá ich, keď sú v práci a prikazuje im: „Vyjdite na hlbinu a spustite svoje siete" (Lk 5,4). On pozná namáhavú prácu, „noc" zo sklamania a neúspech, ktorý zažili apoštoli, keď nechytili žiadne ryby. Ale on zjavuje aj podstatný zmysel práce, ktorá nie je konečná sama v sebe, ale nevyhnutne vedie k niečomu inému.

Ľudská skúsenosť z práce, ak je konečná sama v sebe, nemá pretrvávajúci úžitok a stáva sa prameňom nehôd. Ak je otvorená autenticky spiritualite, ktorá jestvuje aj za bezprostrednými výsledkami, potom znovu nachádza svoje vlastné miesto v Božích plánoch spásy. V tejto perspektíve aj tvrdá, namáhavá práca, práca pre solidaritu, boj za spravodlivosť pozdvihujú „sviatostný" význam tým viac, že sa stávajú znakom niečoho iného – hlbšej reality. Práca môže zostať tichým výrazom ľudskej námahy, viac či menej uspokojivá, alebo môže nájsť svoju plnú realizáciu v Kristovi, v najduchovnejšej dimenzii ľudstva. „Urobím vás rybármi ľudí" (Mt 4,19). Ľudská námaha sa teda stáva časťou Kristovho kríža a hoci Božie kráľovstvo nemôže byť identifikované ľudským pokrokom, tým viac, že prispieva k smerovaniu sveta k Bohu, má veľký význam pre kráľovstvo.

OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ V PRÁCI: EKONOMICKÉ A MORÁLNE DIMENZIE SÚ NEODDELITEĽNÉ

Ježiš káže evanjelium používaním podobenstiev, často odvodených z kontextu pracovného života mužov a žien. Hoci jeho úmysel nie je dávať rady o stratégii sporenia alebo investovania (ako sa dá usudzovať z podobenstva o talentoch, Mt 25,14-27), kde si však praje podporiť vo svojich učeníkoch zodpovednosť pre osobný rast, zvlášť v oblasti viery, ponúka tiež kritériá na usporiadanie časových realít. Talenty, dary od Boha pre mužov a ženy, reprezentujú predovšetkým dar viery, ktorý sú všetci veriaci povolaní urobiť plodným vo svojich vlastných životoch. Zároveň sú ale tieto talenty predstavami o živote a jeho rôznych aspektoch, ktoré je každý človek povolaný dostať do stavu zrelosti premáhaním pasívneho správania sa založenom na strachu a parazitickom zisku, aby tak umiestnil seba do služby Božieho plánu vo všetkých jeho prejavoch.

Aj ľudská práca, osobné kvality, dobrá, ktoré človek prijíma zo života, sú zodpovednosťou, ktorú máme voči každému, a nie sú to privilégiá, ktoré máme zúžitkovať iba my sami. Práca je teda zdrojom sociálnej spoločnosti, počínajúc osobným rozhodnutím deliť sa s ostatnými a byť zodpovednejší v rôznych oblastiach, v ktorých je človek povolaný pracovať. (Ján Pavol II., Encyklika Laborem Exercens, 15)

Cieľom ekonomickej oblasti a financií je vytvoriť bohatstvo prostredníctvom ľudskej práce, ale tá musí byť orientovaná na človeka a nie opačným spôsobom. Nanešťastie, v tomto zmysle je možné vidieť často protiklad alebo výraznú medzeru. Následky sú veľmi vážne: odcudzenie človeka, výrobný proces postavený ďaleko od človeka, organizačná štruktúra práce, ktorá neberie do úvahy ľudské potreby, zháňanie sa za ziskom za každú cenu, podkopávanie hodnôt želaných Stvoriteľom, globalizácia, ktorá neberie do úvahy solidaritu a spravodlivosť. V sociálnom učení Cirkvi je ekonomika jedným zo sektorov ľudskej činnosti a ako taká vyžaduje slobodu a zodpovednosť od všetkých, ktorí v nej hrajú nejakú úlohu. (Ján Pavol II., Encyklika Centesimus annus, 32)

spracovala Valéria Juríčková

Kána Galilejská

- dedina, kde sa udial prvý zázrak -

Miesto svadby v Káne Galilejskej

KÁNA GALILEJSKÁ

Dnešnou dominantou malého mestečka Kána v Galilei je františkánsky chrám, postavený v roku 1879 na zrúcaninách byzantských a križiackych chrámov.

Fresky na jeho stenách symbolizujú udalosť, ktorá sa stala, keď sa tu Ježiš spolu so svojou Matkou a učeníkmi zúčastnil svadby. Keďže hostiteľom došlo víno, na žiadosť Matky premenil na víno šesť nádob vody, a tak zachránil mladoženícha pred hanbou. Ide o prvý verejný zázrak Ježiša Krista. Túto udalosť zaznamenávajú aj nástenné maľby v tomto chráme. Oltár dnes zdobia zmenšené repliky nádob na očisťovanie. V pôvodnej podlahe sa našiel nápis v aramejčine zo 4. storočia. V krypte tohto chrámu sa nachádzajú rôzne, aj niekoľko sto rokov staré nádoby očisťovania. Práve tento chrám sa mnohokrát stáva miestom, na ktorom si mladí zamilovaní ľudia povedia svoje „Áno" a svoje životy tak spoja vo sviatosti manželstva.

Na mieste domu učeníka Bartolomeja sa nachádza malá kaplnka, v blízkosti ktorej nájdeme aj ortodoxný chrám.

Raritou tejto lokality je veľmi sladké víno s neobvykle lahodnou chuťou. Akoby mu naozaj prospievala tunajšia voda, ktorú naň Ježiš premenil.

TABGA

Na pobreží Genezaretského jazera sa nachádza miesto, ktoré Arabi nazvali Tabga, čo v preklade znamená sedem prameňov. Tie sú ešte aj dnes činné. Na tomto mieste plnom zelene, olivovníkov, ale i kaktusov Ježiš Kristus prvýkrát rozmnožil chleby a ryby, aby nasýtil hladujúce zástupy. Na ruinách byzantského chrámu zo 4. storočia, ktoré objavili otcovia benediktíni, tu dnes stojí bazilika z roku 1982, postavená podľa klasickej konštrukcie byzantského chrámu. Na nádvorí môžete obdivovať obrovské kamenné lisy na olivy, fontánu symbolizujúcu sedem prameňov a kvety nádherných farieb a vôní. Hlavný zo siedmich prameňov sa aj dnes používa na termálnu liečbu. V jednom z týchto prameňov bol podľa tradície uzdravený Jób z malomocenstva. Vchodové dvere baziliky plasticky znázorňujú zázrak rozmnoženia chleba a rýb.

V apside lode sa pod umeleckým osvetlením nachádza cenná mozaika z 5. storočia, zobrazujúca košík s piatimi chlebmi a dvoma rybami. Vedľa nej sa pod oltárnou doskou na-

Letecký pohľad na horu Tábor
Na pravej strane bazilika Premenenia

chádza skala, na ktorej podľa tradície sedel Ježiš Kristus počas tohto zázraku. Po pravej strane apsidy sa na dlážke nachádza nádherná mozaika míľometra, ktorú obklopuje mnoho druhov vtákov a rastlín z okolia Genezaretského jazera. Mozaika sa vyznačuje jemnou precíznou štylizáciou a nádhernými farbami aj po pätnástich storočiach. V týchto miestach sa Ježiš zjavil po tretíkrát svojim učeníkom, keď na brehu Genezaretského jazera lovili ryby. Na pamiatku tejto udalosti tu stojí malý chrám z čiernych bazalcových skál, ktorý v 40. rokoch nášho storočia postavili františkáni. Tu bol Petrovi udelený primát, ktorý dnes symbolizuje moderné súsošie.

V apside chrámu sa nachádza skala zvaná „Mensa Christi" – Kristov stôl, kde Ježiš stoloval so svojimi učeníkmi, a kde vyriekol slová: Pas moje ovce, pas moje baránky. Zaujímavosťou tejto stavby je aj mozaika s portrétom pápeža Pavla VI. ako sa klania Kristovi. Hneď vedľa chrámu sa nachádza schodište ešte z 1. storočia, po ktorom prichádzali kresťania, aby si na tomto mieste uctili Krista a slávili hostinu Eucharistie. Vedľa nich sa nachádzajú základy niekoľkých stĺpov v tvare srdc.

TORA TÁBOR

Celej prírodnej scenérii dominuje hora Tábor. Z jej 588 m vysokého vrcholu sa každému poskytne nádherný pohľad na celé okolie. Vrchol tejto hory zdobí od roku 1924 chrám podľa návrhu Antonia Barluzziho sýrsko-románskom slohu. Jeho priečelie dekorujú tri masívne veže v tvare troch stánkov, ktoré tu chceli učeníci vybudovať Ježišovi, Mojžišovi a Eliášovi. Túto udalosť plasticky znázorňuje freska v apside chrámu. V jeho krypte ozdobenej freskami sa nachádza kamenný liturgický obetný stôl z 12. storočia, ktorý dodnes slúži liturgickým účelom. Súčasťou chrámu sú dve kaplnky – kaplnka Mojžiša a Eliáša.

Na tomto mieste si Premenenie Pána uctievali kresťania už v 3. storočí, čo potvrdzuje Origenes, spisovateľ prvotných cirkví.

Juraj Gradoš

OSPRAVEDLNENIE - OPRAVA - OSPRAVEDLNENIE - OPRAVA

V predminulom čísle 8/2000 sme uviedli rozhovor s profesorom Johnom Longom, SJ.

Jemu, vám aj autorovi sa ospravedlňujeme za chybu vzniknutú preklepom v odpovedi na druhú otázku.

Z tohto dôvodu uvádzame správne plné znenie odpovede na otázku:

Posledné zasadanie Komisie bolo v roku 1993 v Balamande (Libanon). Môžete nám v krátkosti pripomenúť, čo hovorí dokument z Balamandu o katolíkoch východného obradu?

Diskutovali sme o otázke „uniatizmu". Vo všeobecnosti existencia východných katolíckych cirkví je reálnym problémom pre pravoslávnych, pretože z ich pohľadu sa zdá, že keď Rím uznal spoločenstvo s týmito cirkvami, popiera sa tým autentickosť pravoslávnych cirkví. Celkový problém však spočíva v chápaní „uniatizmu". Treba totiž rozlišovať medzi uniatizmom ako metódou a uniatizmom ako historickou skutočnosťou.

Ako metóda vychádza z teórie, že iba tí, ktorí sú zjednotení s Rímom, sú jedinými legitimnými východnými kresťanmi. Aby teda bola zabezpečená spása, je nevyhnutné byť viditeľným členom katolíckej cirkvi. Preto sa robili čiastočné únie s jednotlivými miestnymi cirkvami, vytvárajúc tak rozdelenie v národoch (napríklad na Ukrajine, kde nie všetci prijali úniu). Táto metóda sa však už dnes viac neuznáva.

To ale neznamená, že cirkvi, vytvorené týmito čiastočnými úniami, nemajú právo existovať a že nemajú svoju vlastnú identitu. To, čo Balamand uznal, je teda právo na existenciu východných katolíckych cirkví.

Na druhej strane pravoslávni gréci mali viac-menej tú istú ideu – exkluzivizmus: „My sme jediná pravá cirkev, vy ste heretici, vy ste mimo cirkvi. Keď teda chcete byť v spoločenstve s Rímom, staňte sa latiníkmi. Avšak keď chcete udržiavať východnú tradíciu, staňte sa pravoslávnymi". Je však zaujímavé, že s touto teóriou prichádzajú práve gréci, u ktorých je len malá komunita východných katolíkov (okolo 3000). Dokonca odmietli prísť na zasadanie v Balamande. Naopak cirkvi, kde tento problém je skutočne reálny – Moskovský a Rumunský patriarchát – sa zúčastňovali ekumenického dialógu aj napriek silným protiargumentom a lamentáciám.

Predstavitelia najväčších kresťanských cirkví pri otváraní svätej brány

Pál Csáky

- muž na svojom mieste -

- Je to vaše prvé stretnutie s gréckokatolíkmi?

- Nie, nie je. Som aktívnym kresťanom a na prelome 70. a 80. rokov počas vysokoškolských štúdií v Bratislave som mal veľmi dobrých priateľov, ktorí študovali teológiu. Pri spoločných stretnutiach som sa stretol aj s gréckokatolíckymi bohoslovcami. Neskoršie som sa aj niekoľkokrát zúčastnil na vašich bohoslužbách. Jedným z mojich veľmi dobrých známych je dôstojný pán Štefan Ösz vo Veľkých Kapušanoch, ktorý bol niekoľkokrát mojím hostiteľom nielen vo svojom dome, ale aj v chráme počas svätej liturgie.

- Ako na Vás zapôsobilo dnešné stretnutie s predstaviteľmi gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove?

- Veľmi silne. Uvedomujem si totiž zodpovednosť politikov a verejných činiteľov za zveľaďovanie a uchovávanie duchovných hodnôt spoločnosti. Keď sme pripravovali dnešný akt podpisu vyhlásenia a dohody, trval som na tom, aby sa uskutočnil v Prešove v predvečer pokusu o likvidáciu gréckokatolíkov v Československu. Pre tento významný symbol som musel upraviť svoj program, keďže ešte doobeda sme mali zasadnutie vlády v Trnave a práve v parlamente sa rozhoduje o osude môjho priateľa, ktorému som sa za neúčasť ospravedlnil. Tento akt bol pre mňa však veľmi dôležitý vzhľadom na jeho význam. Som rád, že som tu mohol byť. Našiel som tu veľmi otvorených ľudí vyžarujúcich vieru, optimizmus a hlboký duchovný rozmer. Bol to pre mňa veľmi hlboký zážitok.

- Ako prežívate jubilejný rok Vy osobne?

- Som aktívnym rímskym katolíkom a uvedomujem si, že tento rok má pre mňa určitú mystickú hĺbku a som rád, že môžem žiť v tomto období. Nechcem hovoriť len o ideách a vzletných myšlienkach, ale teraz, v tejto významnej verejnej funkcii, chcem prispieť k tomu, aby sme na tento rok spomínali len v dobrom ako na rok plný vzácnych udalostí, ako je napríklad aj dnešný akt podpísania tejto dohody.

- Čo si najviac vážite na človeku?

- Vážim si človeka, ktorý si uvedomuje, že jeho život je ohraničený a že dostal obrovskú šancu tým, že sa narodil a keď vie svoj život zhodnotiť cenným spôsobom nielen v svoj prospech, ale k prospechu aj iných ľudí. Zároveň si vážim na človeku korektnosť a chuť slúžiť ostatným. To sú podľa jedny z najväčších hodnôt človeka.

- Skúsme sa vrátiť do minulosti. Ako zmenila politika Vás osobne a ako Váš postoj k Bohu a k človeku?

- Je to veľmi zaujímavá a dobrá otázka. Priznám sa, že sa snažím robiť veľa pre to, aby som sa veľmi nezmenil. Z dejín je známe veľké množstvo prípadov, kedy verejné funkcie a pocit moci veľmi často zdeformovali človeka. Toto pokušenie, či nebezpečenstvo naozaj existuje a len od samotného verejného činiteľa závisí, či si dokáže zachovať svoju tvár a hodnoty. Mojím vzorom verejného činiteľa je rímsky cisár Marcus Aurélius, ktorý sa snažil založiť moc rímskeho cisárstva na humánnych a mravných hodnotách. Práve preto si ho vážim. Je pravdou, že sa mu to nepodarilo a občas mám aj ja pocit, že to nie je uskutočniteľné. A ako som sa zmenil ja? Určite som sa stal tvrdším a v mnohých veciach povrchnejším, keďže pre nedostatok času nemôžem ísť až do hĺbky. Veľmi veľa pre mňa znamenajú mravné základy a náboženská výchova, ktoré mi pomáhajú zostať takým, aký som. Každý deň si spomeniem na nejaký citát zo Svätého písma, tak starého, ako aj nového zákona. To sú pre môj život orientačné body a aj mantinely. Z praxe vám môžem potvrdiť, že je to veľká pomoc pre každého človeka.

- Ako ste prežili sviatky Paschy? Boli ste niekoho oliať?

- V sobotu som bol u svojho priateľa, ktorý je rímskokatolíckym farárom. Cez veľkonočné sviatky som bol v kruhu rodiny v Leviciach a v ich okolí, keďže je to jedno z mála období, keď môžem byť s nimi. A na veľkonočný pondelok som mal čo robiť, veď so mnou žije päť žien – manželka a moje štyri dcéry.

- Zmenilo Vaše pôsobenie život Vašej rodiny?

- Do určitej miery áno, pretože moje priezvisko „kričí". Štýl nášho rodinného života, keďže cez pracovné dni som málokedy doma, vplýva aj moje deti a núti ich k väčšej samostatnosti. Samozrejme, že im vštepujeme tie isté zásady a zdravé základy do života, ako sme ich dostali aj my. Rodina je pre mňa veľmi dôležitá a silná priorita.

- Chcete niečo odkázať našim čitateľom?

- Vždy si musíme vážiť vlastný život, vlastné možnosti a vlastné šance. Nikdy nesmieme chápať seba ako izolované bytosti, pretože žijeme v spoločnosti. Hľadajme dobrých ľudí a priateľov, z ktorými sa môžeme dostať do súzvuku. Navzájom si pomáhajme. Na život pozerajme skôr optimisticky. Som presvedčený, že veriaci ľudia majú v tom oporu, a tak sa môžu stať soľou budúcnosti. Toto prajem všetkým ľuďom dobrej vôle. Dúfam, že dnešný akt podpisu dohody bude takým optimistickým signálom do spoločnosti.

Za rozhovor ďakuje Juraj Gradoš

Miluj Boha - miluj blížneho

Celými dejinami ľudstva, od stvorenia sveta až do tejto chvíle, tiahne sa hodvábna niť, ktorá miestami natrhnutá, ale predsa stále živá, robí zázraky, prekonáva neprekonateľné, dokáže nemožné. Táto hodvábna niť má meno „láska".

Rozoznať skutočnú lásku od lásky, ktorú v rôznych podobách ponúka dnešný svet sa zdá nemožné. Svet vraví: „Zháňaj majetok, budeš šťastný; buď pôžitkár, dosiahneš uspokojenie; neodopri si žiadnu príležitosť na sex, veď to ťa naplní." Áno, ale to všetko je iba chvíľkové naplnenie, ktoré zväčša končí tým stavom, v ktorom sme boli predtým. Môžeme byť šťastní bez áut a lietadiel, ale nikdy nie bez ozajstnej lásky, bez ktorej by bol život prázdny a nenaplnený.

Milovať Boha a milovať blížneho je hlavné prikázanie, od ktorého sa odvádzajú všetky ostatné prikázania a svoj základ majú v láske. Nie sú dané na to, aby nás obmedzili, ale na to, aby sme boli skutočne slobodní, neboli otrokmi tela, hmoty a vášní. Ak ukradneš, urobíš nešťastným svojho brata, a to je v rozpore s láskou. A podobne sa to týka všetkých prikázaní. „Dôkazom toho, že človek miluje Boha a Krista spočíva v skutočnosti, že dodržiava Jeho prikázania." - hovorí svätý Bazil Veľký. Viera nemusí byť bezprostredne spojená s láskou. Najlepším príkladom je sám „otec lži" - satan. Pozná Boha, vie, že existuje, verí v Jeho bytie a predsa tak strašne nenávidí stvorenie hodné života večného - človeka.

Najdokonalejšia láska je Boh sám. A najväčší čin lásky je „že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet, aby sme skrze neho mali život." (porovnaj 1 Jn 4,9)

Veľkosť lásky spočíva v tom, že to už nie je „ja" , ale „ty". Po ulici kráčali dvaja mládenci a všimli si na chodníku sedieť žobráčku s natiahnutou rukou a sklopenými očami. Ľudia jej hádzali peniaze, ale ona ostávala strnulá a bez pohybu. Podobne urobil aj jeden z mládencov. Druhý tiež hľadal peniaze, ale žiaľ pri sebe nič nemal. Na chvíľku odbehol a vrátil sa s malým kvietkom, ktorý odtrhol v neďalekom parku, a vložil ho žobráčke do rúk. Tá zobrala kvet, privinula si ho k hrudi, pozdvihla oči v ktorých sa jagali slzy a povedala: „Ďakujem vám. Všetci mi dávajú peniaze, aby som prežila a som im za to vďačná, ale vy ste mi dali viac. Dali ste mi kúsok srdca!"

Shakespeare o láske hovorí:

Láska je cit, oveľa bohatší na obsah ako na slová.
Je hrdá na svoju cenu a nie na svoj zovňajšok.
Len žobráci vedia počítať veľkosť svojho imania.
„Moja verná láska vystúpila tak vysoko,
že odhadnúť jej hodnotu je nemožné"

(Rómeo a Júlia)

Ako málo je dnes úprimnej a nezištnej lásky, ako veľmi chýba láska prvých kresťanov! Hrdo sa nazývame kresťanmi a zabúdame, že nebudeme súdení podľa veľkosti našich skutkov, ale podľa množstva lásky, ktorú vložíme do skutku. Niekto robí navonok úžasné veci a predsa cíti, že tu niečo chýba, a niekto podá pohár vody a jeho čin dokáže dojať. Prečo? Lebo prvý to robí z rôznych pohnútok, druhý do všetkého vkladá lásku. Aj Boží meter je iný. Bohu sa viac páčia dva grajciare chudobnej vdovy, ako zlato pyšného boháča.

Ruka v ruke s láskou kráčajú i rôzne čnosti a dobrá. Hlavne nesúďme a neodsudzujme tých, ktorí sa nám nepozdávajú. Veď Ježiš nesúdi nikoho a aj o hriešnici povedal: „Odpúšťajú sa jej mnohé hriechy, lebo veľa miluje. Komu sa menej odpúšťa, menej miluje." (porov. Lk 7,47) Všimnime si, čo však robila. Nielen milovala, ale aj ľutovala svoje hriechy!

Láska sa kúpiť nedá, ale môžeme o ňu prosiť toho, kto je Láska samotná. Otvorme svoje srdce, aby sa ho Boh mohol dotknúť a vložiť doň iskierku. Či zhasne, alebo sa rozrastie na krásny hrejivý plamienok, záleží od nás. Jedno je však isté, šancu máme stále. Obrátenie však nikdy neodkladajme na zajtra, na starobu, lebo môžeme „prepásť" spásu. Žime tak, aby sme na konci počuli: „Žil si dobre, veľa si miloval - do neba!"

Kostilník Martin

So srdcom v rukách

V deň veľký Zákona so srdcom v rukách
Hľadal som Teba, Jahve, na Sinajských vrchoch
Tvoju tvár uvidel som v bleskoch, v mukách
Som počul hlas Tvoj jak z ocele liatej
- „Sním obuv zo zeme svätej!"

I zobul som ... tu hlas sa ozval hromový:
„Som, ktorý som, s bolesťou znovu vravím k vám:
deptajú spravodlivosť, lásku národy,
v hrdosti práva Božie, ľudské lámajú,
svätyne lživé stavajú.

Som, ktorý som ... pred kým sa všetko chveje,
ničotu - teba - ja k svojmu ľudu šlem ...
Choď a vrav národom, už môj hnev planie,
V rukách už držím blesky silné, hromy,
A rúcam sveta chrámy!"

Spadol som ... pocítil váhu všetkých slov ...
Trasiem sa, dvíham zo zemského prachu,
Hotový vravieť k horám, ku lesom ...
Či počuje ma niekto z ľudu zvoleného,
Mňa nehodného, mňa nemého?

Zoreslav

Nový blahoslavený redemptorista

- O. FRANTIŠEK XAVIER SEELOS -

Stalo sa kedysi, že v jednej farnosti - v Pittsburgu - žili dvaja svätí redemptoristi. Jedným z nich bol o. Ján Neumann, ktorého cirkev už skôr kanonizovala - vyhlásila za svätého. Jeho pomocníkom bol o. František Seelos.

O. František sa narodil 11. januára 1819 v nemeckom Fussene, v katolíckej rodine. Šesť tried školy ukončil v rodnom Fussene. Neskôr bol prijatý na Akadémiu sv. Štefana v Ausburgu a na univerzitu v Mníchove. Už v tých časoch sa túžil stať kňazom, preto mu jeho farár zabezpečil štipendium pre ďalšie štúdium.

V roku 1842 si prečítal oznam, že v Spojených Štátoch sú potrební kňazi, ktorí by pracovali medzi nemecky hovoriacimi veriacimi. Prihlásil sa k redemptoristom a tí ho poslali do Baltimoru. Tam bol prijatý do noviciátu. Rehoľné sľuby zložil 16. mája 1842. V decembri toho istého roku bol vysvätený na kňaza a v auguste nasledujúceho roku dostal dekrét do farnosti sv. Filomény v Pittsburgu.

Spočiatku mal veľké ťažkosti s anglickým jazykom. Po jednej z jeho kázní sa jedna staršia žena vyjadrila, že z nej nepochopila veľa, ale je rada, že sa tak veľmi snažil. Neskôr sa stal takým známym kazateľom, že kvôli jeho kázňam prichádzali ľudia z celého okolia.

Vo vtedajšom Pittsburgu sa veľmi zmáhalo anticirkevné zmýšľanie. Stávalo sa dokonca, že títo radikáli i fyzicky napadli duchovné osoby. Pocítil to aj otec František. Raz ho zavolal do svojho domu jeden človek, ktorý tvrdil, že má ťažko chorú veriacu manželku. Otec František šiel, aby chorej umožnil prijať sviatosti. Čakalo ho tam prekvapenie, lebo len čo vošiel do domu, neznámy muž sa na neho vrhol a zbil ho. Keď sa správa o tejto udalosti dostala na verejnosť, o. Seelos len utišoval rozvášnených ľudí, ktorí túžili odplatiť krivdu, ktorá sa mu stala.

V roku 1851 sa stal farárom. Snažil sa byť pre každého prístupný. Veriaci si ho vážili ako spovedníka i ako človeka, ktorý vedel vhodne poradiť. Mnohí už vtedy o ňom rozprávali, že je mužom svätého života.

Raz za o. Františkom prišla žena so zvláštnou žiadosťou. Moja dcéra zomiera. Otče, pomôžte jej, aby nezomrela. Po rozhovore s matkou i s dievčaťom zistil, že má epilepsiu. S veľkou vierou priviedol dieťa pred oltár Matky Božej a tam sa nad ňou pomodlil. Dievča sa po modlitbe uzdravilo. Stalo sa tiež, že za ním prišiel chromý človek so žiadosťou, aby ho uzdravil. Dobrý človek, ja nie som lekár, nemôžem ti vrátiť zdravie, odpovedal mu otec František. Chromý sa nedal len tak ľahko odbiť. Vyhodil barly cez okno a povedal, že neodíde, kým nebude uzdravený. O. František prečítal stať zo Svätého písma, a potom ho požehnal. Chromý odišiel na vlastných nohách.

Po desiatich rokoch ho predstavení preložili do Baltimoru, kde bol farárom farnosti sv. Alfonza. Neskôr pôsobil v Cumberlande, potom v Annapolise a ďalšie tri roky od 1863 pôsobil ako misionár. V roku 1865 sa stal farárom v Detroite a o rok neskôr v New Orleanse. Svojou ohromnou horlivosťou a misijným zápalom si „vykoledoval", že bol kandidátom na biskupa, ako jeho spolubrat redemptorista o. Ján Neumann. O. František napísal Svätému Otcovi list, v ktorom ho prosil, aby ho nemenoval biskupom, pretože túži zostať jednoduchým kňazom. Toto ho napĺňalo šťastím.

Posledné mesiace svojho života prežil v New Orleans, kde pôsobil medzi nemecky hovoriacimi katolíkmi. V meste zúrila žltá horúčka, ktorou sa v septembri 1867 nakazil. Napriek tomu aj naďalej pomáhal ľuďom postihnutým epidémiou, potešoval chorých i umierajúcich a veľa sa modlil. Z tohoto sveta ho povolal Boh do svojho kráľovstva 4. októbra 1867. Odišiel ticho a pokojne vo veku 48 rokov.

Jeho smrťou sa neskončil dar uzdravovať. Istá žena bola vypočutá, keď ho prosila o uzdravenie zomierajúceho nemluvňaťa, ktoré ochorelo na zápal pľúc a mozgových blán. Uzdravilo sa aj šestnásťročné dievča choré na kiahne. Aj šesťročné dieťa choré na detskú obrnu bolo v roku 1938 uzdravené na príhovor o. Františka.

Pápež Ján Pavol II. ho v Ríme 9. apríla 2000 vyhlásil za blahoslaveného.

Otec František, pros Boha za nás hriešnych.

Atanáz, C.Ss.R

Christos voskrese - voistinu voskrese

Tento pozdrav prvýkrát použil anjel, keď pri otvorenom Kristovom hrobe vítal sväté ženy - myronosičky.

Keď vošli do hrobu, na pravej strane videli sedieť mladíka oblečeného do bieleho rúcha a strpli. On sa im prihovoril: „Neľakajte sa! Hľadáte Ježiša Nazaretského, ktorý bol ukrižovaný. Vstal z mŕtvych. Niet ho tu." (Mk 16, 5-6).

Christos voskrese! Tento pozdrav používame od radostného sviatku Vzkriesenia až do sviatku Nanebovstúpenia Pána, teda 40 dní.

Často počujeme, že náš obrad je krásny. Jeho krása spočíva v hlbokom duchovnom úžitku, ktorý vyplýva aj z toho, že to, čo prežívame v chráme, si so sebou nesieme aj do svojich domovov. Radostnú udalosť vzkriesenia si pripomíname pozdravom, ktorý zaznieva doma, na ulici aj v chráme. Na sviatok Paschy býva obyčaj darovania veľkonočných vajíčok, ktorá siaha do ďalekej minulosti. Je zaujímavé, že tento zvyk je rozšírený všade na východe medzi tými, ktorí používajú byzantský obrad, ale aj medzi tými, ktorí používajú iné obrady východnej cirkvi - maroniti, armeni a pod. Tento zvyk sa opiera o starú legendu, podľa ktorej sa Mária Magdaléna dostala až k cisárovi Tiberiovi. Pri tomto stretnutí mu podala červené vajíčko a povedala: Christos Anesti! Potom mu porozprávala príbeh o Ježišovi Kristovi a jeho vzkriesení... Teda vajíčko nám pripomína budúci život a naše vzkriesenie. Tak, ako sa pod mŕtvou škrupinou rodí nový život, ktorý ona ukrýva, tak i Kristus vstal z hrobu, ktorý bol zavalený mŕtvym kameňom. Touto symbolikou vyjadrujeme svoju vieru vo vzkriesenie Ježiša Krista a v budúce vzkriesenie všetkých zosnulých.

Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista nie je udalosť ľudská. To riadi Boh. Učeníci v jase veľkonočnej viery a v zornom uhle vzkriesenia prehodnocovali všetko, čo sa udialo s Ježišom. Ich premena na nové bytosti po osobnom stretnutí sa so Zmŕtvychvstalým tiež nebola len ľudskou záležitosťou. Zmŕtvychvstalý Kristus prechádzal storočiami kresťanskej existencie a znova neraz obdivuhodne dokazoval svoju moc. On aj dnes nesie plnosť ľudských nádejí. Našu Veľkú noc by nemali sprevádzať len ustálené tradície, zvyky. Malo by to byť osobné stretnutie so zmŕtvychvstalým Kristom. Prežitie jeho prítomnosti vo vlastnom vnútri, zakúsenie jeho víťazstva v situáciách slabosti a bezmocnosti. Ak dokážeme prežiť duchovné zmŕtvychvstanie Krista v nás už teraz, čo nás čaká pri stretnutí s ním na konci života?

A k tomu nás vedie Boh.

Ján Závacký

Cirkev nik

Po 50 rokoch konečne štát i gréckokatolícka c

Dňa 27. apríla, v predvečer nechválneho známeho prešovského soboru 1950 bolo slávnostne podpísané Vyhlásenie vlády Slovenskej republiky a Gréckokatolíckej cirkvi – diecézy v Prešove.

Za vládu SR podpísal vyhlásenie jej člen a podpredseda pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj – pán Pál Csáky, za prešovskú gréckokatolícku diecézu jej biskup Mons. Ján Hirka, ThDr. h. c.

Vo vyhlásení sa konštatuje, že prešovským soborom 1950 vtedajšia štátna moc konala v rozpore s ústavou. I napriek tvrdým postihom a represáliám neprišlo v konečnom dôsledku k likvidácii Gréckokatolíckej cirkvi a ona zostala zachovaná. Cez snahy totalitného štátu, ale aj iných – zachovala sa kontinuita tejto Cirkvi do súčasnosti i cez to, že bola na desaťročia protiprávne zbavená všetkých atribútov, vrátane majetkovej podstaty.

Ak bola Gréckokatolícka cirkev teatrálne a verejnosti známym dehonestujúcim spôsobom doslova postavená mimo zákon za účasti komunistov, neveriacich, apostatov a pravoslávnych duchovných v tragikomickom pravoslávnom prešovskom sobore 28. apríla 1950 a takmer za hodinu zbavená svojho prirodzeného práva, obnova trvala oveľa väčší časový úsek.

Obnovená bola – akoby mimochodom a takmer potichu nariadením č. 70/1968 Zb. o hospodárskom zabezpečení Gréckokatolíckej cirkvi štátom – s odkazom na právnu normu – vl. nar. č. 219/1949 Zb. zo dňa 18. októbra 1949.

Ak by nebolo Rezolúcie 133 gréckokatolíckych kňazov v Košiciach dňa 10. apríla 1968 a Pamätného listu gréckokatolíckych duchovných z 29. apríla 1968, zrejme by nebolo na svete ani citované vládne nariadenie a formálna obnova Gréckokatolíckej cirkvi.

Teda vtedajší totalitný štát si nedal ani tú námahu, aby aspoň v uvádzajúcej klauzule odsúdil 18 rokov utrpenia, strádania, neistôt, predčasných úmrtí, mesiacov a rokov väzenia, nútených prác, vyhnanstva, zmarených osudov.

Po páde totality v novembri 1989 ani vtedajší – ešte federálny – štát nemal zrejme čas, alebo záujem na odsúdení pravoslávneho prešovského soboru 1950 a následných 39 rokov protiprávnosti voči gréckokatolíkom. Mravnú stránku nemohlo zachrániť ani zákonné opatrenie Predsedníctva vlády SNR č. 211/1990 Zb. o usporiadaní majetkových vzťahov medzi Gréckokatolíckou a Pravoslávnou cirkvou. Konečne majetkové vzťahy nie sú úplne vyriešené dodnes.

Ani zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností nezaujal žiadne stanovisko vo vzťahu štátu ku Gréckokatolíckej cirkvi. Iba jednoducho v prílohe č. 1, 2 zobral na vedomie, že gréckokatolíci sú tu.

Preto je vyhlásenie z 27. apríla 2000 prvým, a to zásadným krokom na morálne zadosťučinenie pre Gréckokatolícku cirkev, pre jej už nežijúcich dvoch biskupov, pre jej predčasne a zbytočne zomrelých kňazov i veriacich, ale i pre žijúcich. Je takmer symbolické spojenie spomienky bezprecedentnej tragédie spred 50-tich rokov a oslavy slobodného ducha, mravnosti a morálky po 50-tich rokoch.

VYHLÁSENIE

Vláda SR zastúpená podpredsedom Pál Csákym
a
gréckokatolícka cirkev, biskupstvo v Prešove, zastúpená prešovským diecéznym biskupom Mons. Jánom Hirkom

pri príležitosti 50. výročia tzv. prešovského soboru

slávnostne vyhlasujú, že:

1. Prešovský sobor uskutočnený 28. apríla 1950 vtedajšia štátna moc, realizujúca totalitný komunistický režim, konala v rozpore s existujúcou ústavou i cirkevným právom.

2. Napriek tvrdým postihom a represáliám, ako aj vydanému uzneseniu a manifestu, v ktorom bola gréckokatolícka cirkev vyhlásená za zrušenú, neprišlo k jej konečnej likvidácii a zostala zachovaná.

3. V Slovenskej republike, ktorá je demokratickou krajinou, je vytvorený priestor pre pôsobenie cirkví bez zasahovania štátnych orgánov, sloboda náboženského vyznania a rozvoj spoločnosti.

4. Vzájomné rešpektovanie a úcta medzi štátom a cirkvou, ako aj úcta k základným ľudským právam a slobodám, sú základom pre dobré spolunažívanie; slúžia v prospech ľudí a pre rozvoj spoločnosti.

5. Vláda Slovenskej republiky a gréckokatolícka cirkev na Slovensku uzatvorili spoločnú dohodu, ktorá predstavuje konečné vyriešenie záväzkov štátu, prijatých za účelom odstránenia sporov a napravenia krivdy spáchanej na gréckokatolíckej cirkvi.

V Prešove, dňa 27. apríla 2000

Mons. Ján Hirka, v. r.
prešovský
diecézny biskup

Pál Csáky, v. r.
podpredseda vlády SR
Pre ľudské a menšinové
práva a regionálny rozvoj

...ly nezrušili

...v doriešili problém tzv. „prešovského soboru“.

Je ďalšou takmer symbolikou, že za Gréckokatolícku prešovskú diecézu podpísal vyhlásenie ten, ktorý

- bol vyslaný na teologické štúdia biskupom – Pavlom Petrom Gojdičom, CSBM
- ktorý v r. 1968, po menovaní za ordinára a apoštolského administrátora s právami rezidenčného biskupa prijal kríž zodpovednosti a útrapy nenávisti za celú Gréckokatolícku cirkev vo vtedajších časoch – od r. 1969 do r. 1976 za pomoci dnes už ďalšej legendy Gréckokatolíckej cirkvi – o. biskupa ThDr. Vasiľa Hopka, v tom čase už ťažko chorého a po jeho smrti už sám, o to viac osočovaný a nenávidený
- doviedol zverených mu veriacich do prístavu pokoja.

Bol to terajší prešovský diecézny biskup – Mons. ThDr. h. c. Ján Hirka.

A jemu okrem iných patrí poďakovanie za nekompromisné a jasné postoje za uplynulých 32 rokov.

František Pavlovský

Spýtali sme sa:

Čo pre Vás znamená podpísanie tejto dohody?

Pál Csáky
podpredseda vlády SR pre ľudské a menšinové
práva a regionálny rozvoj

Pre politika a člena vlády to znamená potvrdenie demokracie, náboženskej slobody a slobody vierovyznania. Podľa mňa a ostatných členov vlády sú všetky cirkevné inštitúcie rovnocenné. Ako občan vítam tento podpis, lebo je potvrdením istoty, že táto spoločnosť, štát a vláda nebudú postupovať proti mne, ale budú rešpektovať moje názory, duchovné hodnoty, moje ego. Tým sa nielenže nemusím obávať represálií zo strany štátu, ale môžem počítať aj s ich podporou.

Ján Hirka
prešovský gréckokatolícky biskup

Od samotného začiatku obnovenia činnosti gréckokatolíckej cirkvi som bol v jej čele. Viem teda o všetkých ťažkostiach, ktoré vznikali. Počas minulého režimu sa hovorilo, že na východnom Slovensku vnikla konfliktová situácia, ktorú bolo treba urovnať. Bolo potrebné vzájomné ústretové konanie, aby sa za tým všetkým mohla spraviť bodka. Výsledok tohto procesu nevráti všetko presne do pôvodného stavu. Nebude to na milimeter presné, lebo úplná spravodlivosť sa nedá dosiahnuť. Na druhej strane sa toho dosť urobilo a dosť dohodlo a mohla sa tak dať bodka za minulosťou a „prešovským soborom“. Osemnásť rokov po 28. apríli 1950 existovala stále snaha o úplnú likvidáciu gréckokatolíckej cirkvi a až teraz, po ďalších tridsiatich dvoch rokoch snahy o nápravu možno povedať, že sa skutočne podarilo urovnať všetky spory a ukončiť „konfliktovú situáciu“.

Juraj Hrabko
bývalý generálny riaditeľ
sekcie ľudských práv a menšín
Úradu vlády Slovenskej republiky

Je to splnenie ďalšej úlohy. Nechcem hodnotiť jej spoločenský a politický význam. Som však veľmi rád, že túto čiastkovú úlohu máme za sebou.

pripravil Juraj Gradoš

MILOVANÝ SYN

Možno si po prečítaní názvu môjho článku povieš, že toto si tu počul veľakrát. Mohli ti to povedať tvoji rodičia, možno si to niekde čítal, alebo si už počul o tom veľa prednášok, kázní. Ale vieš, čo znamená byť synom, ktorý je milovaný? Prežil si to niekedy? Zakúšaš vtedy, keď ti je ťažko, že si milované dieťa? Nech je tvoja odpoveď akákoľvek, nechcem ťa o tom poučovať, alebo hovoriť nejakú teóriu o synovstve. Chcem sa podeliť, ako som ho ja prežil. Ako som ja spoznal, že nie som len nejaké „pohodené" dieťa, o ktoré nemá nikto ozajstný záujem. Ako som vo svojich 22 rokoch zistil, že som milovaný syn. A nie hocijaký syn, ale Boží syn Peter.

Vyrastal som v dobrej rodine. Mám obidvoch rodičov, čiže rodinné zázemie, ktoré nemá každé dieťa. No napriek tomu som neprežíval v srdci, že som synom. To slovo bolo pre mňa prázdnym pojmom. Veľakrát som ho počul z rôznych úst a pri rôznych príležitostiach, ale nemal pre mňa žiadnu cenu. Od detstva som chodil do kostola, dokonca som miništroval. Často som tu počul slová: „Ty si môj milovaný syn...". Ale ja som ich nikdy nevzťahoval na seba. Starostlivosti sa mi v detstve ušlo dosť, ale starala sa o mňa, niekedy až úzkostlivo, hlavne moja mama. Chcela mi dať to najlepšie, čo mohla. Necítil som sa ako slobodný syn, ale v srdci mi ostal obraz služobníka. So svojou mamou som sa nikdy nedokázal úprimne porozprávať o tom, čo ma teší alebo čo ma trápi... . Otca a jeho výchovu som pocítil len vtedy, keď som vyviedol niečo zlé. Bez nejakého rozhovoru alebo vysvetlenia nasledoval trest. Stal som sa samotárom, o ktorom nikto nevedel, čo teraz prežíva. Bál som sa s niekým rozprávať o svojom živote.

A takto pomaly plynul môj život. Mal som strach, čo len pomyslieť na zmysel svojho života. Keď som ukončil gymnázium, bol som nútení o ňom začať uvažovať. Vtedy mi prišlo veľmi vhod, že som sa zaľúbil do jednej priateľky. Skoro všetky moje myšlienky boli nasmerované len na ňu. Po pol roku sme sa však rozišli. To príliš otriaslo mojimi dovtedajšími životnými základmi.

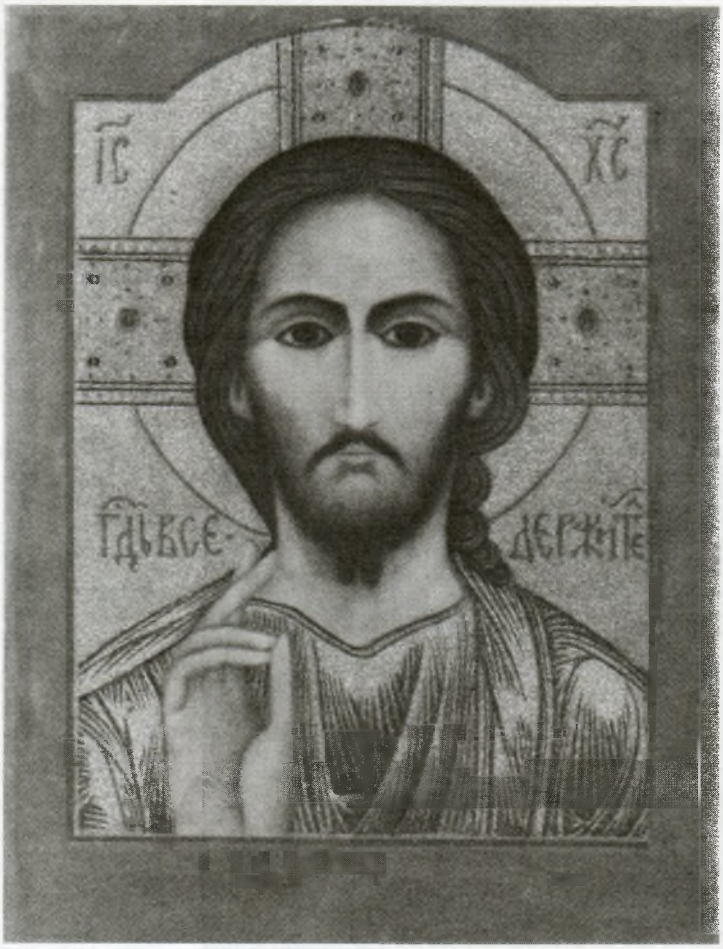

Celá moja predstava o živote sa zrútila. Nemal pre mňa veľkú cenu. A len moja zbabelosť mi bránila, aby som spravil nejaký osudový krok.

Bol zúfalý. Túžil som po lepšom živote. Ale sám som nebol schopný zaistiť si ho. A tento život mi ponúkol Boh cez neznámych ľudí. Oni mi ukázali, že ten Boh, o ktorom som už toľko počul, nie je mŕtvy. Že naozaj žije a koná veľké veci. A nielen to. Dozvedel som sa, že Boh ma miluje, má o mňa záujem. Spoznal som, že On už vyriešil problém s mojimi hriechmi, pre ktoré som nemohol prežívať jeho lásku. Jeho syn – Ježiš - zomrel na kríži za mňa, za všetky moje hriechy, aby som ja mohol žiť nový život. Vtedy som sa rozhodol odovzdať mu svoj život. Ten sa od vtedy naozaj zmenil! To, že som prežil, že Ježiš naozaj zaplatil za mňa môj dlžobný úpis plný hriechov, veľmi oslobodilo moje srdce. Srdce, ktoré bolo zotročené, ktoré sa neustále obviňovalo. Začal som čítať Božie Slovo. Tam bola aj táto veta: „Lebo ste nedostali Ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: Abba Otče" (Rim 8,75).

Vo mne však bol ešte z detstva obraz otca, ktorý sa o mňa nestará, a ktorý trestá. Tento obraz som mal aj o nebeskom Otcovi. Nedokázal som zo srdca povedať „Abba, Otecko". Ale veľmi som po tom túžil. Začal som prosiť svojho Otca, aby mi zoslal Ducha synovstva. Aby som mohol prežiť, že som milovaný syn. Skutočne som to zažil. V Božom Slove je aj táto veta: „Poznáte pravdu a pravda vás oslobodí" (Jn 8,32). A toto slovo je pre mňa naozaj mocné. Skúsil som, že Jeho pravda oslobodzuje. Som syn, ktorý je milovaný svojím Otcom zadarmo, bez podmienok. Ďakujem za túto veľkú milosť, ktorú mi daroval Ježiš. Nie je to však všetko. Odkedy som prijal Ježiša do svojho srdca, zmenil vo mne veľa zlých postojov. A koná veľké veci v mojom živote. Aj keď som bol predtým samotár, teraz mi dal bratov a sestry, s ktorými môžem prežívať, že sme milované deti. Deti, ktoré sa nemusia báť prísť pred Otca také, aké sú.

Sv. Ján píše: „Ale tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi..." (Jn 1,12). Možno si to už niekedy počul, možno to počuješ prvý krát. Nie je dôležité, či si veriaci alebo nie. Teraz sa môžeš rozhodnúť. Ježiš zomrel aj za teba. Aj za tvoje hriechy zaplatil výkupné. Ak cítiš túžbu prežiť, že si milovaným synom, povedz mu to teraz a pozvi ho do svojho srdca. V jeho Slove je také prisľúbenie, ktoré platí aj pre teba: „Hľa, stojím predo dvermi a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou" (Zjv 3,20).

Peter

ANTON TINK

generálny vikár (1889-1962)

Generálny vikár o. Anton Tink patrí medzi vzácnych kňazov, ako príkladná a veľká kňazská osobnosť, hodná nasledovania. Vynikal nielen horlivosťou, príkladným duchovným životom, ale aj vedomosťami.

Otec Anton Tink sa narodil 13. júna 1889 vo východoslovenskej dedinke Vyšná Rybnica v rodine gréckokatolíckeho učiteľa-kantora. Gréckokatolícku ľudovú školu ukončil v rodnej dedine. Po absolvovaní gymnaziálnych štúdií v blízkom Užhorode sa po maturite prihlásil do kňazského seminára v tom istom meste. V Nižnom Hrušove v 1913 roku po úspešnom absolvovaní teologického štúdia uzavrel sviatosť manželstva s Máriou Matuščákovou. V manželstve im Boh požehnal sedem detí: Mikuláša, Dezidera, Katarínu, Augustína, Jolanu, Máriu a Teréziu.

Biskupom mukačevskej eparchie vladykom Antonom Pappom bol 15. marca 1913 ordinovaný na kňaza. Jeho prvé kroky pastorácie viedli v tom istom roku do farnosti Bilky, ktorá je dnes súčasťou Podkarpatskej Ukrajiny. O štyri roky neskôr pôsobil ako kaplán v Michalovciach, ale koncom roku 1917 bol preložený za administrátora do farnosti Laškovce, kde pôsobil do roku 1931. Počas ťažkých rokov hospodárskej krízy vybudoval vo filiálke Pozdišovce krásny chrám zasvätený Božskému Srdcu Spasiteľa. Až do osudného roku 1950 pôsobil ako kňaz v Rakovci nad Ondavou. V tomto kritickom období bol uväznený na samotke v Prešove. Keďže bol chorý, po týždni bol preložený do tábora nútených prác v Hlohovci, odtiaľ premiestnený do tábora v Podolínci, kde bol až do deportácie celej rodiny do vyhnanstva.

Jeho obetavú a úrodnú prácu kňaza v roku 1928 uznal a odmenil hodnosťou dekana mukačevský biskup Mons. Alexander Stojka. O desať rokov neskôr otca Antona Tinku ten istý biskup menoval aktuálnym dekanom dekanátu Michalovce a generálnym inšpektorom gréckokatolíckych cirkevných škôl. Pri svojej práci vo farnosti ako kňaz, ale aj pri všetkých povinnostiach vyplývajúcich z jednotlivých cirkevných hodností, si našiel čas na štúdium cirkevného práva, pastorálnej

a morálnej teológie. 4. novembra 1938 po mocenskom rozdelení Viedne a po pripojení sídla mukačevskej eparchie Užhorodu k Maďarsku bol menovaný generálnym vikárom farností mukačevskej eparchie, ktoré ostali na Slovensku (v ČSR). V rokoch 1938-1944 bolo 47 gréckokatolíckych farností, ktoré patrili pod Gréckokatolícku apoštolskú administratúru mukačevskej eparchie na Slovensku, od roku 1944 do roku 1950 už 75. Na pokyn Posvätnej kongregácie pre východné cirkvi v Ríme prostredníctvom nunciatúry v Budapešti dňa 13. apríla 1939, číslo j. 2213/1939, boli dané pod správu prešovského biskupa, apoštolského administrátora vladyku Pavla Petra Gojdiča, OSBM.

Vladyka Pavol Peter Gojdič, OSBM, potvrdil vo funkcii generálneho vikára o. Antona Tinku a k cirkevným titulom pridal hodnosť titulárneho veľprepošta prešovskej gréckokatolíckej eparchie.

O. Anton Tink veril vo víťazstvo pravdy, v zmŕtvychvstanie gréckokatolíckej cirkvi. Jej obnovenia sa ale už nedožil. Zomrel 21. júna 1962 v Humennom. Jeho telesné pozostatky odpočívajú na verejnom cintoríne v Humennom, kde očakáva vzkriesenie z mŕtvych a život budúceho veku.

Spracované podľa knihy Zostali verní I. od ThDr. Jána Babjaka, SJ, a Mgr. Pavla Kušníra

ZAPOJTE SA DO SÚŤAŽE

Na tejto strane Vám budeme prinášať životopisy kňazov, ktorí vydali svedectvo viery. Chceme priniesť práve tých, o ktorých viete málo, alebo ktorí pre Vás osobne sa stali vzorom viery, nábožnosti a duchovnosti.

Každý, kto nám napíše krátke svedectvo o kňazovi, ktorý vplýval na jeho duchovný rozvoj, sa dostane do záverečného žrebovania na konci roka o hodnotné ceny. Najlepšie a najzaujímavejšie svedectvá uverejníme.

Stránku pripravuje Katarína Rabiková.

Sv. Pachomius Veľký, prepodobný - 15. máj

Medzi veľkých zakladateľov a formovateľov mníšskeho života patrí aj sv. Pachomius.

Narodil sa v Egypte okolo roku 292 v meste Téby. V období vojny medzi Maximiliánom a Licíniom sa ako 18-ročný prihlásil k vojsku, kde ale nezostal dlho. Jedného dňa po plavbe Nílom, pristála ich loď v istom veľkom meste. Srdečné správanie týchto ľudí bolo pre Pachomia veľmi prekvapujúce. Tunajší obyvatelia ich nielenže srdečne a láskavo prijali, ale počas ďalších dní sa o nich aj starali. Keďže vojsko zostalo v meste ešte niekoľko dní, mladík mal možnosť podrobnejšie sa zoznámiť s týmito ľuďmi a s ich spôsobom života. Dozvedel sa teda, že sú to kresťania.

Keď Maximilián zvíťazil nad Licíniom, bolo vojsko, v ktorom slúžil Pachomius, rozpustené.

Po návrate do rodného mesta Téb sa dal pokrstiť a pod vedením pustovníka Palamma, tam žil ďalších 12 rokov. Potom na brehu Nílu v Tabenskej púšti si zriadil pustovňu, kde viedol prísny asketický život. K jeho pustovni začali prichádzať ďalší mnísi. Pachomius vediac o problémoch, ktoré môžu nastať pre človeka žijúceho v samote, ustanovil spoločný mníšsky život v monastieri a spolu s bratmi si postavili veľký dom, kde bratia bývali v celách.

Keďže spoločný život mníchov po-treboval nejaké pravidlá, napísal Pachomius tzv. domáce pravidlá. Tento prvý monastiersky typik určoval modlitby, duchovné cvičenia, disciplínu, odev a zamestnanie mníchov. Hlavnou myšlienkou týchto pravidiel bolo uchrániť jedinca pred hriechom a poskytnúť bratom viac príležitostí k cvičeniu sa v čnostiach a láske. Veľký dôraz kládol na pokoru, lebo ona je povinnosťou každého mnícha. On sám vynikal pokorou a bol živým príkladom pre svojich spolubratov. Monastier v Tabete sa rýchlo zaplnil, hoci prijímali do monastiera len po prísnej skúške a po zložení sľubu prísneho zachovávania pravidiel. Pachomius v Tébskom kraji zriadil ešte ďalších sedem monastierov, kde žilo niekoľko tisíc mníchov a ktorým bol Pachomius archimandrita.

Heslom ich života bol nám veľmi dobre známy a často používaný výraz: „Modli sa a pracuj! Ora et labora!" Mnísi sa v monastieri zaoberali tiež fyzickou prácou. Vyrábali rohože, tkali koberce, plietli koše, obrábali pôdu, a tiež sa zaoberali rôznymi remeslami.

Jedného dňa prišiel svätec navštíviť jeden zo svojich monastierov. Mníchom pri pletení rohoží pomáhal istý malý chlapec, ktorý Pachomia nepoznal. Pachomius začal pliesť rohože s bratmi a chlapec si všimol, že pletie ináč ako ostatní. Keď ho na to upozornil, začal pracovať, ako mu chlapec ukázal. Aj tento celkom nebadaný príbeh zo života sv. Pachomia poukazuje a vyzdvihuje jeho čnosti i príkladný život pokory. Zomrel počas morovej epidémie v roku 348.

RÍM (KP/ TK KBS) - Joao Marto, brat detí – vizionárov z Fatimy - zomrel vo veku 93 rokov. Ako oznámili v nedeľu v Ríme zomrel brat Františka a Hyacinty Martových už v piatok. Joao sám nezažil zjavenia Panny Márie jeho súrodencom, ktorých pápež Ján Pavol II. vyhlási 13. mája vo Fatime za blahoslavených. Napriek tomu bol dôležitým svedkom udalostí vo Fatime. Jedinou ešte žijúcou vizionárkou je dnes 93-ročná Lucia dos Santos, klauzúrna sestra v kláštore v Coimbre v Portugalsku.

BRAZÍLIA (KP/ TK KBS) - Katolícka cirkev poprosila Indiánov a černochov v Brazílii o odpustenie za bezprávie spáchané na nich v rámci evanjelizácie. Pri svätej omši s 50 000 účastníkmi, ktorej predsedal kardinál štátny sekretár Angelo Sodano, oslávila katolícka cirkev v Coroa Vermelha v štáte Bahia evanjelizáciu krajiny, ktorá sa začala pred 500 rokmi. Bohoslužby sa konali na mieste, na ktorom kaplán portugalskej výskumnej expedície Pedra Alvareza Cabrala, františkán Frei Henrique Soares de Coimbra, slávil prvú omšu na brazílskej pôde.
Kardinál Angelo Sodano, zástupca Svätého Otca, vo svojej homílii povedal: „Chceme poprosiť o odpustenie za chyby a zanedbané dobro, ktorých sme sa dopustili pri hlásaní evanjelia počas minulých 500 rokov". Kardinál Sodano súčasne pripomenul zásluhy misionárov: „Svojím nesobeckým nasadením síl priniesli do krajiny vieru a svojimi početnými vzdelávacími zariadeniami hájili ľudskú dôstojnosť a kultúrne hodnoty domorodého obyvateľstva".
Na svätej omši sa zúčastnili početní kardináli, 300 biskupov z Brazílie a iných častí sveta ako aj 2000 kňazov. Liturgiu bohoslužieb spestrovali tance a spevy Indiánov a černochov.

IZRAEL (KP/ TK KBS) - Tendencia kresťanov vysťahovať sa z Ježišovej domoviny trvá naďalej. V ankete, ktorú predstavili v Jeruzaleme vyjadrilo 28% opýtaných kresťanov vo Svätej zemi svoje želanie emigrovať, ak by sa im k tomu vyskytla možnosť. Percentuálny podiel medzi kresťanmi v Izraeli bol pod 28% , medzi kresťanmi v palestínskych územiach a východnom Jeruzaleme to bolo až 35%. Kvalifikovaný prieskum vykonaný pred návštevou pápeža Jána Pavla II. začiatkom roka bol jedným z najobsiahlejších ankiet k tejto otázke, o ktorej sa už tak dlhú dobu diskutuje. „Skutočnosťou je, že ľudia odchádzajú", povedal vedúci štúdie, sociológ Theodor Hanf z Freiburgu.
Podľa štúdie chcú tento región opustiť práve najmladší ľudia a obyvatelia veľkých miest. Sú to tí, ktorí svoju osobnú situáciu v zamestnaní a hospodárstve posudzujú najnegatívnejšie. Nadpriemerne často sú medzi nimi zastúpení veľmi nábožensky orientovaní ľudia a tí, ktorí sú so svojimi cirkvami spokojní alebo veľmi spokojní. Dvaja z troch všetkých kresťanských Palestínčov poznajú niekoho, kto počas ostatných rokov opustil krajinu.
Z 800 000 kresťanských Palestínčov na celom svete žije ešte dobrých 120 000 vo Svätej zemi, v Izraeli, Jordánsku a na Palestínskych územiach. Vysťahovalectvo začalo už na prelome 19. a 20. storočia a po izraelsko-arabských vojnách v r. 1948 a 1967 stále vzrastalo.
Ako ďalej zo štúdie vyplýva dvaja z troch opýtaných sa obávajú, že ich deti sa nebudú mať už tak dobre ako ešte oni. Medzi kresťanmi v Izraeli je tento podiel 80%, medzi kresťanmi na palestínskych územiach a v Jeruzaleme je to 68%.

Kláštory boli od samého začiatku kresťanstva srdcom v živote Cirkvi; lebo každý kláštor býval duchovným strediskom, Božím zhromaždiskom. Celý mníšsky život je zameraný smerom k najužšie možnej jednote s Pánom Bohom, pomocou duchovnej i fyzickej činnosti a práce.

V marci 1999 prišli do Kanady katolícki mnísi z Ukrajiny. Natrvalo sa usídlili v bývalom kláštore otcov trapistov (postavený roku 1981) neďaleko mesta Orangville, vzdialeného asi dve hodiny od rušného stredu torontského megamesta. Pre nedostatok povolaní totiž trapistov preložili z tohto kláštora do ich materského domu v Oka v provincii Quebec.

Viacerí podnikatelia pohotovo ponúkli značné množstvo peňazí za túto ideálnu nehnuteľnosť, obklopenú 125 hektármi malebného lesného parku, potôčikom a roľami. Avšak, trapisti verne dodržali svoj sľub, že s týmto majetkom nemienia kupčiť, že naďalej zostane kláštorom a že hroby a pamiatka ich zosnulých spolubratov sa aj naďalej zbožne zachová... Ich modlitby boli nečakaným spôsobom vypočuté.

Kto to teda prišiel do Orangevillu? Spoločenstvo mladých rehoľníkov zo vzdialenej zeme, hovoriacich cudzou rečou - mnísi východného obradu - Studiti! Už v 9. storočí stál v Carihrade kláštor „Studios" a v ňom Sv. Teodor, ktorý zreformoval pravidlá sv. Bazila pre svojich spolubratov. Podľa V. Huncakovej z Kongregácie Sestier Služobníc v Toronte, „Monastir Materi Božoj" však ešte nemá dosť mníchov s večnými sľubmi. Kým sa to stane, podliehajú „egumenovi", predstavenému v Kolodivke na Ukrajine.

Možno len obdivovať otcov Studitov. A kto pozná pomery, ten sa môže aj dovtípit, aký kladný vplyv bude mať pomoc ich vlasti pre náboženský a aj národný život ukrajinského spoločenstva v Kanade.

Hlas z Kanady

Katolíci v Kanade zbožne spomínajú na svojich vzácnych rodákov, blahoslavených svätcov. K ich obľúbencom medzi inými patria:

Bl. Kateri Tekakwitha (1656 - 1680). Dcéra kresťanského indiánskeho náčelníka z kmeňa Mohawkov, ktorého zajali Iroquois Indiáni. Osirela ako dieťa a ochorela na kiahne. Choroba ju zohyzdila, takmer oslepla. Roku 1676 konvertovala, stala sa katolíčkou. Súkmeňovci ju kvôli tomu fyzicky i morálne znevažovali, trápili a vyobcovali z ich spoločenstva. Utiekla preto do Montrealu. Niekoľko posledných rokov svojho života strávila v sebazaprení a vrúcnych modlitbách. Rok pred smrťou zasľúbila sa čistote a Ježišovi Kristovi. Už krátko po jej smrti bola uctievaná kvôli jej svätosti a mnohým jej pripisovaným zázrakom, ako Ľalia Mohawkov. Blahorečil ju pápež Ján Pavol II. roku 1980.

Brat André (1845 - 1937). Narodil sa ako Alfréd Bessette v St. Gregoire, neďaleko Montrealu. Celý svoj život zasvätil modlitbám a vyslúžil si preto jednoduché meno: Brat Andrej. V Kanade je to synonymum pre zbožnosť a svätosť. Bol veľmi chorľavý, určený len na podradné roboty. Nenaučil sa ani poriadne čítať a ani nezískal vyžadované vzdelanie, aby sa mohol stať kňazom. Prijali ho však do Kongregácie Sv. Kríža v Montreale. 67 rokov bol vrátnikom a záhradníkom. Roku 1904 vybudoval Oratórium Sv. Jozefa. Jeho popularita rástla, najmä kvôli mnohým uzdraveniam. V dobe jeho smrti Oratórium volali „Lurdy v Kanade". Dnes je tento prekrásny chrám jednou z najznámejších svätýň v Kanade.

Jozef E. Suchý

SPOMIENKA NA EMILA KORBU

Spolok sv. Cyrila a Metoda si pripomenul nedožité 70. výročie narodenia významnej osobnosti spoločenského a kultúrneho života gréckokatolíkov - kňaza, redaktora, básnika a publicistu - ThDr. Emila Korbu. Milé stretnutie sa uskutočniko v jeho rodnom Bardejove 1. mája tohto roku. Program spomienkového stretnutia sa začal básňou o. Emila, ktorú predniesol študent Marián Bilý. Sv. liturgiu v chráme sv. Petra a Pavla slávil Mons. Ján Gajdoš, generálny vikár prešovskej eparchie, spolurodák a priateľ nebohého Emila Korbu, ktorý aj kázal. Koncelebrovali o. dekan Alfonf Bocko, o. Pavol Chanát, predseda SSCM o. Michal Hospodár, o. František Hanobík, o. MUDr. Stanislav Gurský a o. Peter Borza. Celé slávenie nádherne doprevádzal bardejovský chrámový zbor pod vedením Ivice Clementovej.

Zanietenú kňazskú a redaktorskú prácu spojenú s osobnými spomienkami priblížil prítomným Pavol Kušník, podpredseda SSCM. Aj keď uplynulo už vyše 20 rokov od náhlej smrti o. Emila, v spomienkach jeho priateľov a spolupracovníkov je stále živý. Na záver celého vyareného stretnutia príbuzných a celé zhromaždenie pozdravil a poďakoval predseda SSCM o. Michal Hospodár.

Podpísané vyhlásenie

PREŠOV (TK PB) - V popoludňajších hodinách 28. apríla - v predvečer 50. výročia tzv. prešovského soboru - na pôde Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove podpredseda vlády Slovenskej republiky pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj Pál Csáky a prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka podpísali slávnostné vyhlásenie.
Okrem iného sa v ňom konštatuje, že aj napriek tvrdým postihom a represáliám Gréckokatolícka cirkev nebola nikdy zlikvidovaná a zachovala si svoju kontinuitu až do dnešných dní. Ďalej sa v tomto vyhlásení uvádza: „V Slovenskej republike, ktorá je demokratickou krajinou je vytvorený priestor pre pôsobenie cirkví bez zasahovania štátnych orgánov a sloboda náboženského vyznania a viery je zaručená ústavou."
Vzájomné rešpektovanie sa a úcta medzi štátom a cirkvou vyústilo do tohto slávnostného vyhlásenia, pričom za veľmi podstatné pokladáme spoločné úsilie, ktoré je nemysliteľné mimo rámec demokratického štátu.
Gréckokatolícke biskupstvo oceňuje, že ide o prvé takéto jednoznačné vyhlásenie vlády tohto štátu od pádu totality.

Prvá Pascha v Milhostove

Malá, ale príjemná dedinka Milhostov, vzdialená len 3 km od mesta Trebišov, zažila niečo takmer neskutočné. Po prvýkrát mohli kresťania tejto dedinky zažívať Veľkonočné tajomstvo doma vo svojej obci. Nemáme síce vlastný chrám, ale s Božou pomocou sa nám už minulý rok na sviatok Krista Kráľa podarilo zriadiť priestory pre slávenie svätých božských liturgií. A tak sme už tohto roku po prvýkrát mohli spojení s Kristom zažívať jeho utrpenie cez krížové cesty, smrť a uloženie do hrobu. Utierňou vzkriesenia sme si pripomenuli Kristovo zmŕtvychvstanie na tretí deň po jeho pochovaní, čím nastala svätá a veľká nedeľa Paschy a takmer po celej dedine sa rozozvučalo to slávnostné: „Kristus slávne vstal z mŕtvych, smrťou smrť premohol a tým, čo sú v hroboch, život daroval." Mnohým v tej chvíli priam vyhŕkli slzy šťastia. Veď 700 rokov, čo existuje písomná zmienka o obci, niečo také ešte nezažila a mnohým - hlavne tým najstarším obyvateľom, to pripadalo ako sen. Ale nebol to sen. Je to skutočnosť, o ktorú sa Pán postaral, aby sme aj my mohli sláviť jeho vzkriesenie doma vo svojej dedine. Minulý rok, keď vladyka Milan posväcoval tento priestor, povedal, aby sa veriaci navzájom zjednocovali a spolu sa stretávali na modlitbách. Dnes sa tieto jeho slová stali skutočnosťou. Na paschálnych obradoch sa zúčastnili nielen veriaci byzantského obradu, ale aj veriaci iných obradov. Veríme, že vzájomné spolužitie sa v našej obci bude po tomto veľkom dni stále viac prehlbovať.

Veriaci z Milhostova

Biblia - kniha kníh

BARDEJOV (P. Cap) - Na cirkevnej základnej škole sv. Egídia v Bardejove sa dňa 10. apríla 2000 uskutočnilo kolo Biblickej súťaže žiakov Náboženskej výchovy gréckokatolíckej cirkvi, za účasti o. Andreja Pribulu, vikára pre katechizáciu v Prešovskom biskupstva, o. Alfonza Bocka, okresného dekana, kňazov a katechétov.
Naše mesto reprezentovali víťazi mestského kola, ktoré sa uskutočnilo 16. 3. 2000 na CZŠ Sv. Egídia v Bardejove.
Po úvodnej spoločnej modlitbe a príhovore sa súťažiaci rozišli do jednotlivých tried podľa vopred určených kategórií. Súťaž pozostávala z vypracovania jednotlivých testov, vyhľadávania citátov vo Svätom písme a v ústnych odpovediach na otázky členov poroty.
Pre víťazov boli pripravené diplomy a pekné vecné ceny.
Touto cestou by som chcel vyjadriť poďakovanie Riaditeľstvu CZŠ sv. Egídia v Bardejove za prepožičanie priestorov CZŠ a pekárni ERAN, spol. s. r. o. v Bardejove za sponzorský dar. Úprimné Pán Boh zaplať tiež patrí kňazom a katechétom, ktorí svedomito pripravovali deti a organizačne zabezpečovali priebeh mestského a dekanátneho kola biblickej súťaže.
Verím, že poznávanie kníh Starého i Nového zákona nezostane len záležitosťou prípravy na biblickú súťaž, ale cez napísané Božie slovo pomôže vytvoriť si bližší vzťah s naším nebeským Otcom.
Do I. kategórie 1. a 2. ročníkov ZŠ sa zapojili družstvá z farnosti: Bardejov a Beloveža, kde prvé miesto obsadilo družstvo Bardejov v zložení: B. Marušinová, P. Mihaľová a M. Hupcej
Do II. kategórie 2. a 3. ročníkov ZŠ sa zapojili družstvá z farnosti: Bardejov a Beloveža. Prvé miesto obsadilo družstvo Bardejov 1 v zložení: Jana Pipasová, Miriam Storinská, Dominik Poperník
Do III. kategórie 4. a 5. ročníkov ZŠ sa zapojili družstvá z farnosti: Bardejov 1, Petrová a Bardejov 2
Prvé miesto obsadilo družstvo Bardejov 1 v zložení: Zuzana Gurská, Anna Steranková, Štefan Holodik
Do IV. kategórie 6. a 7. ročníkov ZŠ sa zapojili družstvá z farnosti: Bardejov1, Petrová, Bardejov 2 a Ortuťová
Prvé miesto obsadilo družstvo Bardejov 1 v zložení: Júlia Sidorová, Henrieta Medrická, Veronika Kmeťová
Do V. kategórie 8. a 9. ročníkov ZŠ sa zapojili družstvá z farnosti: Bardejov 1, Petrová, Bardejov 2 a Ortuťová
Prvé miesto obsadilo družstvo Bardejov 1 v zložení: Ivana Sidorová, Anna Bereščáková, Iveta Čegiňová
Prajem a vyprosujem všetkým, aby sa Biblia stala naším najlepším priateľom a vodcom v každej životnej situácie.

REPEJOV/KOŠICE (TK PB) - V stredu 19. apríla 2000 v 88. roku života a 62. roku kňazstva zomrel Mons. Jozef Molčanyi, titulárny kanonik. Pohrebné obrady vykonal prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka za účasti košického apoštolského exarchu Mons. Milana Chautura a vyše päťdesiatich kňazov, v utorok 25. apríla 2000 v Repejove. Mons. Jozef Molčányi pôsobil krátko v Hostoviciach, potom od roku 1938 až do roku 1950 v Repejove. Počas rokov 1950 - 1968 bol mimo pastorácie a od roku 1968 až do roku 1996 pôsobil opäť ako správca farnosti v Repejove.

PREŠOV (TK PB) - Programom zasadnutia akademického senátu Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU v Prešove bolo okrem iného príprava prijímacích skúšok a zloženie volebnej komisie pre voľby dekana. Senát zasadal pod vedením svojho predsedu Doc. PhDr. Michala Varchola, CSc. za účasti riaditeľa Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove Mons. Jána Krajňáka.

PREŠOV (TK PB) - Na Veľký štvrtok v katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove slávil prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka s kňazmi celej diecézy sv. liturgiu na pamiatku ustanovenia sviatosti kňazstva, pri ktorej posvätil myro - olej na udeľovanie sviatosti myropomazania (birmovania). Na záver slávnosti si všetci kňazi spolu s o. biskupom obnovili svoje kňazské sľuby. Na Veľký piatok popoludní v katedrálnom chráme slávil Veľkopiatočnú večiereň s prenesením plaščenice do Božieho hrobu. V nedeľu o. biskup slávil slávnostnú utiereň vzkriesenia a sv. liturgiu, po ktorej posvätil veľkonočné pokrmy.

PREŠOV (TK PB) - Na vojenskej prísahe konanej dňa 28. apríla 2000 v Sokolovských kasárňach v Prešove sa na pozvanie veliteľa 1. mechanizovanej brigády plk. gšt. Ing. Jaroslava Vývleka sa zúčastnil biskupský vikár Pavol Repko.

PREŠOV (TK PB) - V sobotu 29. apríla 2000 vo farskom chráme v Libici nad Cidlinou (ČR) apoštolský nuncius Svätej Stolice v ČR Mons. Giovanni Coppa celebroval pontifikálnu svätú omšu s pozvanými biskupmi z krajín Strednej Európy, za prítomnosti významných osobností politického a kultúrneho života. Po jej skončení nasledoval obrad odhalenia a posvätenia súsošia sv. Vojtecha a sv. Radima. Popoludní v Hradci Králové bola na katedrálnom chráme Svätého Ducha odhalená pamätná tabuľa na pamiatku návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. v Hradci Králové v roku 1997. Pri tejto príležitosti si arcibiskup Mons. Karel Otčenášek, emeritný biskup krélovéhradecký pripomenul 80. výročie narodenia a 50. výročie svojej biskupskej konsekrácie. Na slávnosti sa zúčastnil aj prešovský biskup Mons. Ján Hirka.

STARÉ HORY (TK PB) - V pondelok 1. mája 2000 sa na Starých Horách uskutočnilo stretnutie bohoslovcov zo všetkých katolíckych seminárov na Slovensku. Svoj spoločne prežitý deň bohoslovci z košického, prešovského, spišského, bratislavského, nitrianskeho a badínskeho seminára začali sv. omšou, ktorú celebroval Mons.Rudolf Baláž, banskobystrický biskup spolu s Mons. Františkom Tondrom, Mons. Tomášom Gálisom a predstavenými kňazských seminárov. Po spoločnom obede popoludňajší program pokračoval spoločným Akatistom, pod vedením rektora Grécko-katolíckeho kňazského seminára v Prešove Vojtecha Boháča. Na záver liturgie hodín, sa krátko prihovoril Mons. Alojz Tkáč, košický arcibiskup.

TIMOTHY je neprofesionálna hudobná formácia. Jej názov znamená „***tí, ktorí uctievajú Pána Boha***".

ZLOŽENIE SKUPINY:

Marián Lipovský – vedúci skupiny, akustická (príp. Elektrická gitara), spev
Peter Kailing, Danka Gaľová – spev
Vladimír Straka – bicie nástroje
Martin Andruščák – basová gitara
Ondrej Socha – elektrická/akustická gitara
Miulo Adamkovič – klávesy (príp. Perkusie)
Peter Kovaľ – zvukár

Žánrovo sa skupina orientuje na tzv. worship, čo znamená, že piesne vyjadrujú chválu a oslavu Boha. Ich cieľom je predovšetkým zvestovať evanjelium Ježiša Krista. Hudobný štýl sa definuje dosť ťažko, keďže worshipová hudba je štýlovo rôznorodá a snaží sa priblížiť čo najširšiemu spektru poslucháčov. Ale aj nepriek tomu je možné vyjadriť ho v definícii popworship-u, prelínajúceho sa k folk-rockovými prvkami.

Vidieť a počuť ich môžete na rôznych akciách – koncertoch, rôznych evanjelizáciách, festivaloch, v liečebných zariadeniach. Z mnohých spomenieme aspoň Koncert chvál, organizovaný spolu s Festom v Prešove, alebo Festival Aleluja v Sabinove. Sú to práve členovia tejto skupiny, ktorí sa podieľajú na realizácii úspešného celoslovenského festivalu Campfest (1999 – Východná, 2000 – Tatranská Lomnica).

Ich „diskografia" začala albumom PREDIVNÁ LÁSKA (1994), ktorý okrem vlastných piesní tvorí aj pár skladieb od Grama Kendricka (britský worshipový spevák a skladateľ). Ďalší album KRÁĽ NÁRODOV – Pochod pre Ježiša (1994) bol vydaný práve v spolupráci s týmto autorom. Po dlhšej odmlke prišiel tretí album NA ORLÍCH KRÍDLACH (1999). Tvoria ho skladby, ktorých skladateľom a textárom je Marián Lipovský.

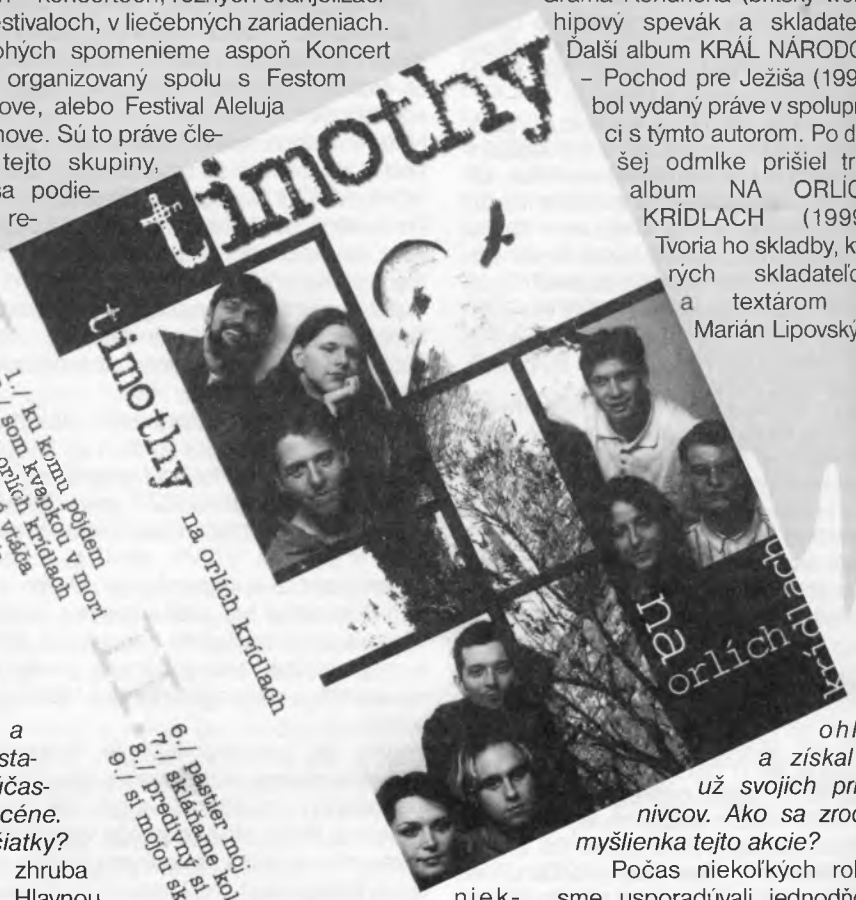

Ku komu pôjdem

G C9
Ku komu pôjdem,
G C9 G
veď slová večného života máš!
C9
Dal si mi vieru,
G C9
viem, že si Mesiáš.

Ku komu pôjdem,
kto iný dať môže to, čo ty máš?!
Pri Tvojich nohách
bezpečný úkryt mám.

G D/F#
Ku komu pôjdem
Em C D G
slová večného života máš.
D/F#
Keď som smädný, z Tvojich rúk
Em C D G
v mojej duši padá jarný dážď.
D/F#
Veď ak niekto žízni, môže
k Tebe prísť,
Em C D G
dáš mu napiť, večný smäd uhasíš.
D/F#
Prúdy vody živej tečú
Em C D G
zo všetkých, čo s Tebou kráčajú.

Ku komu pôjdem,
kto-kde je taký Boh ako si Ty?!
V lone mojej matky
Ty si ma utvoril.

Ku komu pôjdem,
na dlaniach svojich rúk vyryl si ma.
Vieš po čom túžim,
vieš, kde to môžem nájsť.

Rozhovor s Mariánom Lipovským – protagonistom skupiny Timothy

Skupina Timothy si našla stabilné miesto na súčasnej gospelovej scéne. Aké boli Vaše počiatky?

Stretli sme sa zhruba pred ôsmimi rokmi. Hlavnou myšlienkou bolo hrať dobrú muziku s dobrými textami, ktoré uctievajú Boha, a pritom rozprávajú o normálnom živote. Z pôvodnej zostavy sme dnes iba traja (Vlado, Peter a ja). Náš pôvodný štýl však zostal zachovaný. Robíme naďalej kresťanskú gospelovú hudbu pre ľudí „vonku", teda nielen v kostole a snažíme sa ich osloviť radostnou zvesťou evanjelia. V podstate máme dva ciele: Spievať chválospevy a viesť mladých ľudí k Bohu. Koncerty robíme predovšetkým v Prešove a v okolí a sme často pozývaní aj na evanjelizačné stretnutia, kde spievame chvály. Máme však aj také piesne, ktoré vyjadrujú náš každodenný život.

Máš niektorú pieseň radšej ako ostatné?

Všetky piesne sú mojou srdcovou záležitosťou, keďže som ich vlastne prežil. Sú to moje osobné výpovede situácií, ktoré som zažil s Pánom. Biblické slová mi boli pomocou na ich vyjadrenie. A v tomto ak mám niektorú vybrať, tak je to pieseň Na orlích krídlach, lebo stále viac stretávam ľudí, ktorí sa nemajú čoho v živote chytiť, blúdia bez cieľa, nemajú nádej. Uvedomil som si, že kdekoľvek by som bol a čokoľvek by sa dialo, Boh je vždy ten, ktorý nie je skrytý a ja môžem volať k nemu. A on mi dáva nové sily, aby som mu mohol ďalej verne slúžiť.

Ako vznikol text piesne Ku komu pôjdem: v zúfalstve, keď sa človek obracia na Boha ako na jedinú pomoc, alebo je to skúsenosť, keď Boh pozýva človeka bližšie k sebe?

Robil som ju vtedy, keď som chcel vyjadriť, že nič nemá taký zmysel ako život s Bo-hom. Boh je najpevnejšia istota na tomto svete a On najlepšie rozumie mojim túžbam. Prečo by som mal ísť hľadať k iným, keď viem, že Boh mi dáva všetko?!

Pred rokom si organizoval CampFest vo Východnej, ktorý mal medzi účastníkmi veľký ohlas a získal si už svojich priaznivcov. Ako sa zrodila myšlienka tejto akcie?

Počas niekoľkých rokov sme usporadúvali jednodňové vystúpenia kapiel a divadiel. Zistili sme však, že to nestačí, ak chceme mladým ukázať, že Boh je reálny a zaujíma sa o každého človeka. Potrebovali sme aj viac dní, aby sme mohli ponúknuť viac; nielen rock, folk, ale dať viac priestoru aj Ježišovi, aby mohol veci meniť a pretvárať ich.

Na konci tohto tisícročia sú veľké snahy o jednotu kresťanstva. Tento festival dáva priestor pre katolícke, evanjelické aj protestantské kapely. Ako ty vnímaš túto problematiku?

Na jednej strane si uvedomujem, že jednotu umelo vytvoriť nie je možné. A na druhej strane ma teší, keď vidím, ako miznú bariéry medzi denonináciami v podstatných veciach. Duch je jeden a čoraz viac je cítiť lásku Ježiša v rôznych cirkvách. Ak veríme v jedného Ježiša Krista, potom sa musíme stále viac a viac k sebe približovať.

Za rozhovor a informácie ďakuje Valéria Juríčková

Pobožnosť 20. storočia

Ježiš, dôverujem ti!

Práve označením „Pobožnosť 20. storočia" môžeme nazvať stále sa rozvíjajúci kult Božieho Milosrdenstva, ktorý je hlboko zakotvený v Svätom písme a novú podobu získal vďaka posolstvu svätej sestry Faustíny známej po celom svete ako apoštolky Božieho Milosrdenstva. Ježiš Kristus tejto sestre v jednom zo zjavení povedal: „Ľudstvo nenájde pokoj, dokiaľ sa s dôverou neobráti k môjmu milosrdenstvu."

Sr. Faustína pochádzala z chudej poľskej rodiny. Školu navštevovala iba tri roky a potom slúžila v zámožných rodinách. V dvatich rokoch vstúpila do Kongregácie sestier Matky Božieho Milosrdenstva. Jej život, navonok úplne obyčajný, monotónny a všedný skrýval neobyčajne hlboké spojenie s Bohom. Tejto jednoduchej reholníci hovorí Ježiš Kristus: „V období Starého zákona som posielal svojmu ľudu prorokov s výstrahami. Dnes ľudstvu posielam teba s posolstvom svojho milosrdenstva. Nechcem poranené ľudstvo trestať, ale liečiť a privinúť ho k svojmu milujúcemu srdcu." Sestra Faustína, úplne vysilená tuberkulózou a utrpením, ktoré znášala ako obetu za hriešnikov, zomrela 5. októbra 1938 v Krakove vo veku 33 rokov.

Po blahorečení sr. Faustíny 18. apríla 1993 Svätý Otec Ján Pavol II. na námestí sv. Petra v Ríme povedal: „Boh k nám prehovoril skrze duchovné bohatstvo blahoslavenej sestry Faustíny Kowalskej. Zanechala svetu veľké posolstvo Božieho milosrdenstva a výzvu k úplnej dôvere Stvoriteľovi. Boh jej dal zvláštnu milosť, lebo zakúsila jeho milosrdenstvo prostredníctvom mystických zážitkov a vďaka zvláštnemu daru kontemplatívnej modlitby. Blahoslavená sestro Faustíno, ďakujem ti, že si pripomenula svetu to veľké tajomstvo Božieho milosrdenstva. Je to burcujúce tajomstvo. Nevypovedateľné tajomstvo Otca, ktoré dnes človek tak veľmi potrebuje, ktoré potrebuje celý svet."

Prostredníctvom sr. Faustíny Boh pripomína svetu pravdy viery zjavené v Svätom písme o milosrdnej Božej láske ku každému človeku, dokonca aj k hriešnikovi. Poukazuje na nové spôsoby pobožnosti k Božiemu Milosrdenstvu a inšpiruje veľké hnutie ctiteľov Božieho Milosrdenstva, ktoré ho hlása a vyprosuje pre celý svet, čo má viesť k náboženskej obrode veriacich v duchu tejto pobožnosti, v duchu evanjelia a v duchu detinskej oddanosti Bohu i činnej lásky k blížnemu.

Aké sú nové spôsoby pobožnosti k Božiemu Milosrdenstvu? P. prof. I. Rozycki, hlavný teológ v beatifikačnom procese sr. Fausiny, po dôkladnej teologickej analýze tých častí Denníka, ktoré majú vzťah k pobožnosti k Božiemu Milosrdenstvu uvádza vo svojom diele *Božie Milosrdenstvo* tieto nové spôsoby: obraz Božieho Milosrdenstva so slovami - Ježiš, dôverujem ti, korunka a šírenie úcty k Božiemu milosrdenstvu, jeho sviatok, ktorý podľa priania Ježiša Krista má byť slávený v prvú nedeľu po Pasche, uctenie si hodiny Milosrdenstva (15. hod.).

Svätý Otec svätorečil sr. Faustínu

KP/ TK KBS - Pápež Ján Pavol II. svätorečil v nedeľu 30. apríla poľskú reholníčku sestru Faustínu Kowalskú (1905-1938). Súčasne nariadil aby Katolícka cirkev v budúcnosti každý rok slávila nedeľu po Veľkej noci ako Nedeľu Božieho milosrdenstva. Na slávnostnej svätej omši na Námestí sv. Petra sa zúčastnilo asi 200 000 ľudí, medzi nimi viac ako 50 000 pútnikov z Poľska. Bohoslužby prenášali cez satelit aj do predmestia Krakova Lagiewniki, kde tiež desaťtisíce veriacich sledovali slávenie.

Reholníčka sr. Faustína zomrela 5. októbra 1938 v Lagiewnikoch. Už ako krakovský arcibiskup Karol Wojtyla podporoval blahorečenie tejto mystičky uctievanej predovšetkým v Poľsku a Taliansku. V roku 1993 ju ako pápež blahorečil. Vo videniach, ktoré sestra Faustína zaznamenávala do svojho denníka, bolo ústrednou témou Božie milosrdenstvo.

Svätý Otec ocenil túto novú svätú vo svojej homílii ako „posolkyňu Božieho milosrdenstva v 20. storočí poznačenom dvomi svetovými vojnami a ako obhajkyňu ľudskej dôstojnosti. Jej posolstvo plné nádeje môže pomôcť predovšetkým tým ľuďom súčasnej doby, ktorí stratili vieru v Boha a zmysel života", zdôraznil Ján Pavol II.

Na slávnostnej svätej omši na Námestí sv. Petra sa zúčastnil aj poľský premiér Jerzy Buzek, ktorý je príslušníkom evanjelickej luteránskej cirkvi. Po bohoslužbách ho Ján Pavol II. pozval na obed v malom kruhu.

V krakovskom predmestí Lagiewniki, kde sa v súčasnosti buduje veľká pútnická svätyňa, sa v nedeľu zhromaždilo takmer 200 000 veriacich, aby sa zúčastnili na priamom prenose omše svätorečenia a následne na svätej omši, ktorú celebroval krakovský pomocný biskup Kazimierz Nycz. Krakovský arcibiskup kardinál Franciszek Macharski v nedeľu tiež koncelebroval pri svätej omši so Svätým Otcom v Ríme.

Lagiewniki, kde sr. Faustína v roku 1938 zomrela, sa v ostatných rokoch vyvinuli na veľké pútnické miesto. Každý rok sem prichádza viac ako milión pútnikov i zo zahraničia.

Múr nárekov - najposvätnejšie miesto Židov

Pre Židov je historicky veľmi významná a pre ich nábožnosť dôležitá časť hradby na západnej strane chrámovej plošiny. Má dĺžku 48m a výšku až 18m. Pochádza z rôznych historických období. Je to hlavný pozostatok druhého jeruzalemského chrámu zboreného Títom v roku 70. Práve tu Židia oplakávali nad zničením mesta, čo viedlo k ich vypovedaniu v roku 135. Cisár Konštantín Veľký im povolil vstup do mesta. Po vzniku Izraelského štátu im to bolo znova zakázané. Práve táto skutočnosť bola jedným z rozhodujúcich momentov vyhlásenie tzv. šesťdňovej vojny, kedy Židia znovu získali celý Jeruzalem a teda aj tento múr. Dnes je tam otvorená synagóga, ktorú navštevuje veľké množstvo Židov i turistov z celého sveta.

LITURGICKÝ KALENDÁR

Pondelok 15. 5. – Pachom Veľký, prepodobný; Sk 10, 1-16, zač. 24; Jn 6, 56-69, zač. 24

Utorok 16. 5. – Teodor Osvietený, prepodobný; Sk 10, 21-33, zač. 25; Jn 7, 1-13, zač. 25

Streda 17. 5. – Andronik a spoločníci, apoštoli; Stred Päťdesiatnice

Antifóny nedeľné. Vchod nedeľný. Tropár zo stredu Päťdesiatnice. Slava i teraz. Kondák zo stredu Päťdesiatnice. Prokimen, aleluja a pieseň na prijímanie zo stredu Päťdesiatnice; Sk 14, 6-18, zač. 34; 2 Jn 7, 14-30, zač. 26

Namiesto Anjel zvestoval IX. irmos zo stredu Päťdesiatnice.

Menlivé časti takto spievame do oddania stredu Päťdesiatnice vrátane 24. 5. Čítania sú radové.

Štvrtok 18. 5. – Teodot Ancýrsky, mučeník; Sk 10, 34-43, zač. 26; Jn 8, 12-20, zač. 29

Piatok 19. 5. – Patrik, biskup a spoločníci; Sk 10, 44-48; 11, 1-10, zač. 27; Jn 8, 21-30, zač. 30

Sobota 20. 5. – Tabalej, mučeník; Sk 12, 1-11, zač. 29; Jn 8, 31-42, zač. 31

Nedeľa 21. 5. – Konštantín a Helena, apoštolom rovní - 5. nedeľa 50-nice

– ***nedeľa o samaritánke*** - 4. hlas

Evanjelium na utierni je siedme. Rúcho svetlé. Antifóny nedeľné. Tropár z radového hlasu a zo stredu Päťdesiatnice. Sláva kondák o samaritánke, I teraz kondák zo stredu Päťdesiatnice. Prokimen, aleluja a pričasten z nedele o samaritánke; Sk 11, 19-30, zač. 28; Jn 4, 5-42, zač. 12

Pondelok 22. 5. – Bazilisk, mučeník; Sk 12, 12-27, zač. 30; Jn 8, 42-51, zač. 32

Utorok 23. 5. – Michal, prepodobný; Sk 12, 25; 13, 1-12, zač. 31; Jn 8, 51-59, zač. 33

Streda 24. 5. – Nikita Stĺpnik, prepodobný; Oddanie stredu Päťdesiatnice Sk 13, 13-24, zač. 32; Jn 6, 5-14, zač. 18

Štvrtok 25. 5. – Tretie nájdenie hlavy sv. Jána Krstiteľa

Antifóny nedeľné. Tropár z hlasu o Krstiteľovi, kondák o samaritánke, Sláva kondák o Krstiteľovi, I teraz kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten najprv o samaritánke a potom o Krstiteľovi; 2 Kor 4, 6-15, zač. 176; Mt 11, 2-15, zač. 40

Piatok 26. 5. – Karpos, apoštol; Sk 15, 5-12, zač. 36; Jn 10, 17-28, zač. 37

Sobota 27. 5. – Terapont, mučeník; Sk 15, 35-41, zač. 37; Jn 10, 27-38, zač. 38

Nedeľa 28. 5. – Nikita, biskup, prepodobný - 6. nedeľa 50-nice

- ***nedeľa o slepom*** – 5. hlas

Rúcho svetlé. Evanjelium na utierni je ôsme. Antifóny nedeľné. Tropár z radového hlasu, Sláva kondák o slepom, I teraz kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten z nedele o slepom.

Ostatné časti s veľkonočným poriadkom; Sk 16, 16-34, zač. 38; Jn 9, 1-38, zač. 34

Vojtech Boháč

Náboženské rozhlasové vysielanie

Rádio Vatikán:
(slovensky) - FM 93,3 MHz - každý deň: 3.25 a 17.45
(česky) - FM 93,3 MHz - každý deň: 3.10 a 17.30
(ukrajinsky) - MW 1611 kHz - každý deň: 6.15 a 16.40

Slovenský rozhlas - národnostné vysielanie:
Frekvencia: Prešov MW 1071 kHz; Stakčín MW 864 kHz
Rádionoviny - Piatok (2. a 4. týždeň v mesiaci) - 17.00 - 18.00
Molodižka - Sobota (3. týždeň v mesiaci) - 10.30 - 11.00
Liturgia - 3. nedeľa v mesiaci - 6.30

Slovenský rozhlas - Slovensko 1:
Každý štvrtok 19.20-19.30 Radio Vatikán

Rádjo Lumen:
B. Štiavnica, Levice 93,3 MHz / Stredné Považie 97,8 MHz / Pohronie, Tatry 102,9 MHz / Michalovce 103,3 MHz / Prievidza 104,5 MHz / Orava 105,8 MHz / Gemer 106,3 MHz

TWR Slovakia:
Denne 10.45-11.00 (KV 31m a 41m; MW 9.490 kHz a 7.385 kHz) a 22.15-23.00 (SV 215m; MW 1.395 kHz)

podľa dodaných materiálov

Z myšlienok na každý deň

Nedeľa o Samaritánke

„Boh je duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde..."
(Jn 4, 24)

Matka cestovala s dieťaťom, ktoré bolo veľmi živé. Nevedelo nijako obsedieť.

„A teraz si sadni!"

Zdalo sa, že dieťa matku nepočúvalo a stále si stávalo na sedadlo, aby sa mohlo pozerať oknom.

Nahnevaná matka chytila dieťa za ramená a prinútila ho sadnúť si vedľa seba.

Dieťa sa na ňu pozrelo a hrdo povedalo: „Navonok sedím, ale vo vnútri stojím!"

To, čo máme vo vnútri, je omnoho viac ako to, čo je „vonku".

V rozhovore so Samaritánkou nachádzame vystihnutie Božej podstaty ako „ducha". Jeho pravé uctievanie teda musí mať základ v duchovnom postoji človeka (v pravej pokore, láske, živote milosti) a vonkajšie formy budú len ľudským prídavkom.

Snažme sa teda o takýto vnútorný duchovný postoj pre svoju osobnú modlitbu, bohoslužbu a sviatosti. Potierajme v sebe povrchnú formu, pretože vonkajšok je často znamením vnútornej nedbalosti a prázdnoty.

Nedeľa o uzdravení slepého

„Rabbi, kto zhrešil - on, alebo jeho rodičia - , že sa narodil slepý?"
(Jn 9, 2)

Táto otázka Kristových učeníkov je vyjadrením ešte aj dnes kde-tu udržovaného presvedčenia, že každá choroba a každé nešťastie je trestom za hriech. Na to, že Boh aj dobrého človeka môže skúšať a utrpením zdokonaľovať, sa často nemyslí. Cítiť to už z Kristovej odpovede učeníkom: „Nezhrešil ani on, ani jeho rodičia, ale majú sa na ňom zjaviť Božie skutky" (Jn 9, 3). Utrpenie má svoj zmysel a je dôležitou súčasťou Božieho plánu na záchranu sveta. Trpezlivosť trpiacich a obetavosť zdravých, to je tá Božia sila, ten Boží skutok, ktorý sa má zjaviť a kvôli ktorému Boh dopúšťa rozličné choroby a nešťastia na mnohých bez toho, aby zhrešili oni, alebo ich rodičia.

Svätí veľmi často a vedome vyhľadávali potupy a utrpenia. Sv. Vincent de Paul povedal: „Ak duša netrpí, je to znamenie, že je vo veľkej nemilosti u Boha."

Keď bol sv. František Assiský bez bolesti, plakal, že Boh na neho zabudol.

Nezabúdajme na to, keď sa nečakane objaví bolesť v našej blízkosti i priamo v nás.

-fd-

Úmysly apoštolátu modlitby

MESIAC MÁJ

- Aby nám Božia Matka Mária bola vzorom vernosti a veľkodušnosti v nasledovaní Krista.
- Aby jubilejná spomienka na nových mučeníkov priniesla Cirkvi rozkvet novej misijnej jari.

SLOVO

ČASOPIS GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

Ročník XXXII., Cena 10 Sk

Vydavateľ: Náboženské vydavateľstvo PETRA v Prešove

Šéfredaktor: Mgr. Juraj Gradoš

Predseda redakčnej rady: Mgr. Marek Pribula

Cirkevný cenzor: Mgr. Marek Pulščák

Redaktori: Mgr. Valéria Juričková, Mgr. Katarína Rabiková

Adresa: Redakcia časopisu SLOVO, Hlavná 1, P.O.Box 204, 080 01 Prešov

Telefón: 091/77 22 814, 77 34 622, 77 33 826, kl. 166

Telefax: 091/77 33 323

E-mail: slovogrk@nextra.sk

Web stránka SLOVA: http://home.nextra.sk/greckoka/

Filiálne redakcie:

Košice: Mgr. Michal Hospodár, Ružová 43, 040 01 Košice, Telefax: 095/642 1712

Kanada: Jozef E. Suchý, E-mail: jesuchy@pathcom.com

Vojvodina: Mgr. Roman Miz, 21000 Novi Sad, Vojvode Bojovića 2, Telefax: 00381-21-615-590

Inzercia v redakcii.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Zaslané rukopisy nevraciame. Neoznačené fotografie sú z archívu redakcie.

Osvit, tlač a väzba: Vydavateľstvo Michala Vaška

Celoročné predplatné

Slovensko

260,- Sk + poštovné 52,- Sk/ks (do 5 ks)

Do zahraničia

Pozemne: 780,- Sk (20 USD, 30 CAN)

Letecky: 1404,- Sk (34 USD, 50 CAN)

Peňažný ústav: DB - Prešov, číslo účtu: 50128504/8010, variabilný symbol: 2000

Distribúcia - PETRA

Cirkevné schválenie: Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č.j. 3317/99.

INDEX: 49618

Podávanie novinových zásielok povolené pod č. 13/VsRP/99.

Snímka titulnej strany: Podpis vyhlásenia - 27. apríl 2000, Snímka: Juraj Gradoš

Budúce číslo prinesie

Drevený chrám v Ladomírovej

Reportáž z Kafarnauma

Rozhovor s pripravovateľmi BYSTREJ 2000

Svedectvo sv. Justína Filozofa

Samozrejme stále rubriky a vždy aktuálne správy

BLAHOŽELÁME

Vďaka Ti, Bože, za požehnaných 90. rokov, ktorých sa 12. mája 2000 dožil pri dobrom zdraví Marek Jančišin z Legnavy. Do ďalších rokov mu vyprosujú zdravie a Božie požehnanie dcéry a synovia s rodinami. Za všetkých dedka bozkáva vnuk Peťko. Mnohaja, blahaja lita.

SPOMÍNAME

Dňa 18. apríla uplynulo 5 rokov, keď nás vo veku 76 rokov opustila naša drahá mamka Mária Jančišinová z Legnavy. V modlitbách spomínajú manžel, dcéry a synovia s rodinami. Blažennyj pokoj, vičnaja pamjať.

Dňa 9.5.2000 uplynul rok od chvíle, keď nás navždy opustil náš drahý manžel a otec **JURAJ KOLLÁR** z Levoče.

S láskou a úctou spomína a o modlitbu prosí smútiaca rodina.

CENNÍK INZERCIE

Jedno slovo 3 Sk / Fotografia 30 Sk

Príspevky zasielajte aspoň mesiac pred výročím!

Bližšie informácie: 091-77 333 23

POĎAKOVANIE

Celá redakcia časopisu SLOVO, ako aj redakčná rada ďakujú o. Mgr. Františkovi Dancákovi, titulárnemu kanonikovi, za jeho obetavosť pri rozbiehaní chodu redakcie v roku 2000, za vedenie redakcie, povzbudivé a poučné slovo.

Za toto všetko ďakujú a do ďalšej činnosti vyprosujú Božie požehnanie

redaktori SLOVA

POSUN TERMÍNOV

Z dôvodu zmien v redakcii a dlhodobej práceneschopnosti sa posúva vydávanie SLOVA o týždeň. Veríme, že v priebehu mesiaca jún SLOVO vrátime do pôvodných termínov.

vydavateľ

CENNÍK REKLAMY

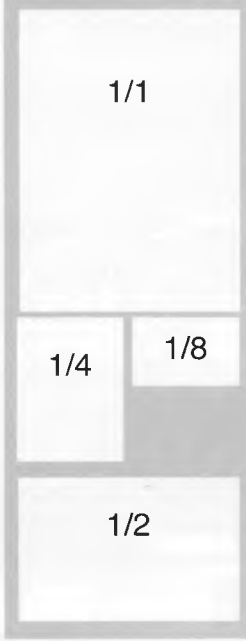

PLOCHA	ČB	FARBA
1/1	5.000	10.000
1/2	3.000	6.000
1/4	2.000	4.000
1/8	1.500	2.500

SKÚSTE TO U NÁS!

Pri štvornásobnom opakovaní **piate uverejnenie**

ZADARMO!

Tel./Fax

091-77 333 23

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

ŠTEDRÉ SRDCIA

Anton Babjak, Zalužice 120 Sk,
Vladimír Béreš, Krasnovce 50 Sk,
Anna Baková, Valaliky 420 Sk,
Ružena Bobiková, Veľaty 20 Sk,
Bohuznámy, Malcov 100 Sk,
Bohuznámy, Michalovce 100 Sk,
Bohuznámy Michalovce 5000 Sk,
Bohuznámy, Vybuchanec 20 Sk,
Anna Cipová, Sobrance 150 Sk,
JUDr. Petronela Čergeťová, Sobrance 20 Sk,
Mária Frenová, Dlhé Klčovo 120 Sk,
Gréckokatolícky farský úrad Drienov 120 Sk,
Gréckokatolícky farský úrad Ruská Nová Ves 80 Sk,
Michal Gruzovecký, Vyšné Nemecké 20 Sk,
Anna Hašeková, Hliništia 20 Sk,
o. Peter Helísek, Valtice (ČR) 20 Sk,
Peter Hnat, Prievidza 50 Sk,
Michal Hromjak, Tichý Potok 100 Sk,
Vladimír Hromjak, Továrne 120 Sk,
Mária Hromjaková, Tichý Potok 120 Sk,
Anna Hrističová, Ruská Poruba 120 Sk,
Ing. Ján Janusík, Hliništia 50 Sk,
Michal Kaňuk, Vyšný Hrabovec 20 Sk,
Ing. Peter Kasenčák, Kremná 320 Sk,
Dr. Ján Kaputa, Hrabské 20 Sk,
Helena Kirchnerová, Žilina 70 Sk,
Ján Koščo, Lastomír 120 Sk,
Ing. Milan Kováč, Žilina 30 Sk,
Anna Krpelová, Kriváň 20 Sk,
Ján Litvák, Strážske 50 Sk,
Mária Lizáková, Kyjov 50 Sk,
Ing. Jozef Luca, Zalužice 80 Sk,
Helena Lukačková, Ruská Poruba 120 Sk,
o. Ing. Jozef Mašlej, Šarišské Sokolovce 20 Sk,
Ing. Michal Novotný, Žiar nad Hronom 20 Sk,
Ján Osavčuk, Žehra - Dúbrava 50 Sk,
Janka Struňáková, Porubka 50 Sk,
o. Marek Paľo, Šamudovce 20 Sk,
Martina Paľová, Šamudovce 20 Sk,
Ján Pastír, Krasnovce 50 Sk,
PhDr. Jozef Surovec, Banská Štiavnica 20 Sk,
Emília Šramková, Handlová 200 Sk,
Anna Šurinová, Drienica 70 Sk,
Mária Tóthová, Nižné Nemecké 20 Sk,
Mária Vladyková, Habura 120 Sk,
Ján Zalom, Priekopa 100 Sk.

Dary na Spolok sv. Cyrila a Metoda po-sielajte poštovou poukážkou vzor „A" na účet: SLSP Michalovce, číslo účtu: 124240-559/0900. Mená darcov uverejňujeme postupne v SLOVE.

Za dary Pán Boh zaplať.

Vydavateľské služby:
vydávanie kníh a časopisov,
Kompletné polygrafické služby: tlač kníh, časopisov, reklamných letákov, brožúr, vizitiek, kalendárov
Kompletné knihviazačské služby:
falcovanie do formátu B1,
všetky druhy väzieb vrátane V8 (niťou šitá s tvrdými doskami), špirálovanie kalendárov točenou aj zatváracou špirálou.
Záruka kvality:
nový tlačiarenský stroj
Heidelberg štvorfarebný GTO 52-4,
obsahujúci vysokovýkonný farebník so 16 valcami, farebníkové valce s bočným rozterom, nastaviteľný stranový rozter, leserom delený nôž farebnice, priame filmové vlhčenie.
Osvit na Linotronic 560
s max. rozlíšením 3385 dpi
a s max. rozmerom osvitu
457 x 1200 mm
- 24 hodín denne

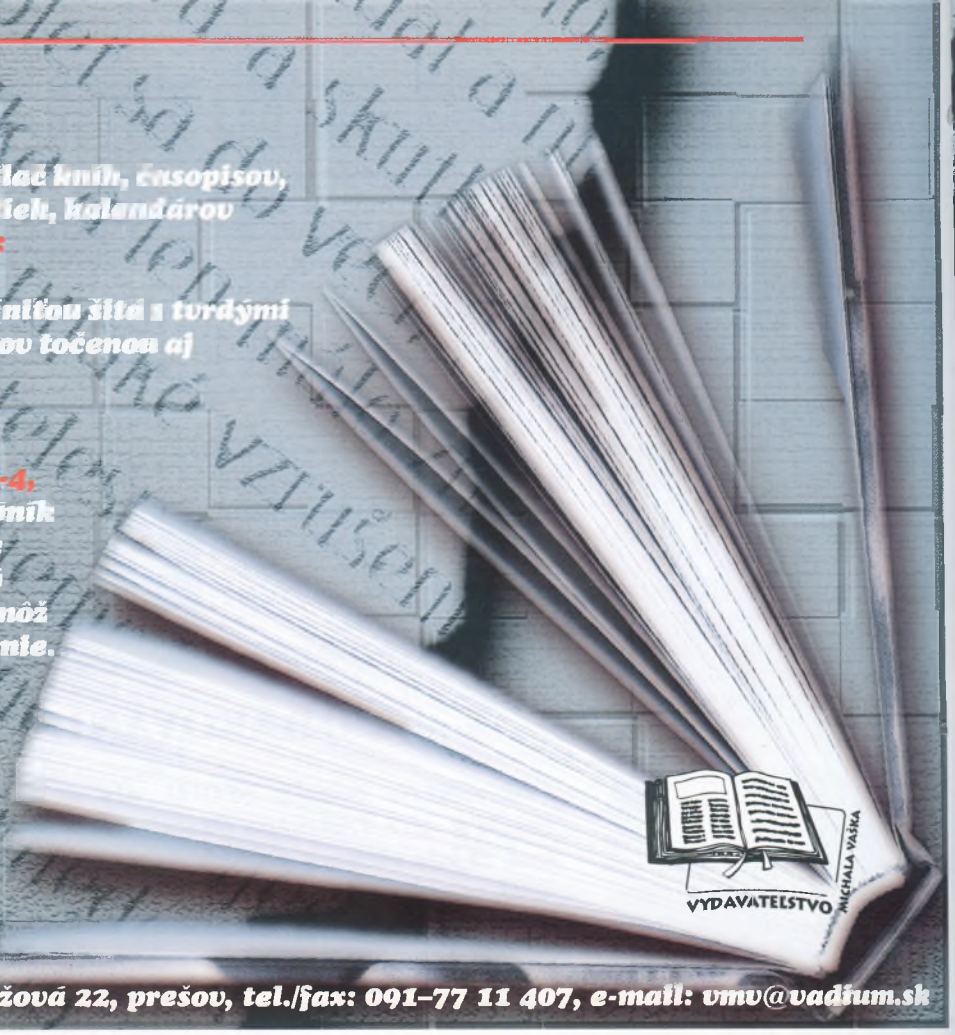
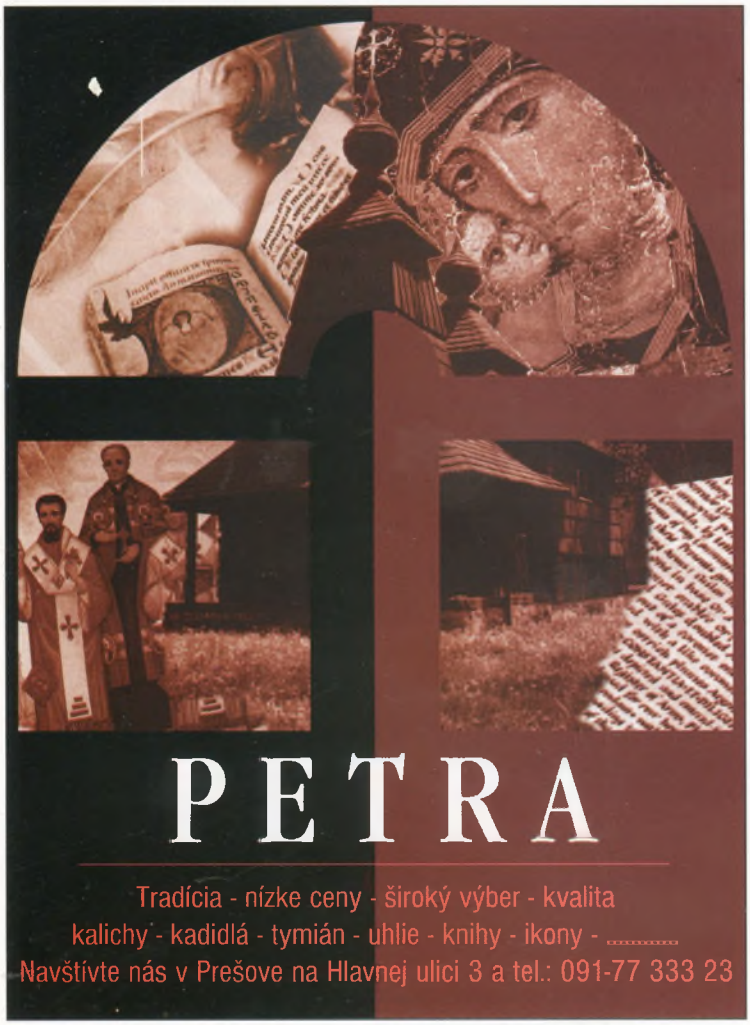
vydavateľstvo michala vaška, ružová 22, prešov, tel./fax: 091–77 11 407, e-mail: vmv@vadium.sk